

ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

24 évfolyam - 3. szám

2016. június hó

A TARTALOMBÓL

**Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
XXVI. Közgyűlése - Zsámbék**

**„Esetek – Elvárások - Elvek (nem csak) a
Zsámbéki templomromról” – Konferencia**

Műemlékvédelmi Panteon 2016

Átadtuk a Möller Emlékérmét

**ICOMOS európai elnökök találkozója – Athén
Beszámoló**

Az ICOMOS Iroda ismét költözött...

ICOMOS közgyűlés 2016 – Zsámbék

2016. május 20-án, a zsámbéki Művelődési Házban tartotta meg az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság XXVI. éves rendes közgyűlését Fejérdy Tamás levezető elnök vezetésével. A Közgyűlést Horváth László, Zsámbék város polgármestere, Marthi Zsuzsa főépítész és a közgyűlésnek helyt adó Zsámbéki Közművelődési Intézet és Könyvtár intézményvezetője, Balázs Mónika Csilla köszöntötték.

A közgyűlés 1 perces néma felállással emlékezett meg az elmúlt közgyűlés óta elhunyt tagjairól, kitüntetettjeiről: Örsi Károlyról, Winkler Gáborról és Koppány Tiborról.

Ezt követően került sor az elnöki és a szakbizottsági beszámolókat ismertető főtitkári beszámolókra, ezt követően a pénzügyi helyzetről az ellenőrző bizottság elnöke adott tájékoztatást.

A beszámolókat, valamint a 2015-ös közhasznúsági beszámolót a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Az elnökségi, szakbizottsági és az egyszerűsített pénzügyi beszámolókat az alábbiakban tesszük közzé:

Fejérdy Tamás: Elnöki Beszámoló

az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2015-ös tevékenységéről

1. Közhasznúság

A Fővárosi Törvényszék 14.Pk.60.134/1996/37. sz. végzése alapján az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület továbbra is közhasznú egyesületként folytatja tevékenységét, fenti végzés 2015. november 7-én (a Fővárosi Törvényszék 14. Pk.60.134/1996/38. sz. végzése alapján) jogerőre emelkedett.

2. Rendezvények

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság hagyományosan részt vesz műemlékvédelmi rendezvények szervezésében és lebonyolításában, az illetékes állami intézményekkel – tehát Forster Központtal és Miniszterelnökséggel együttműködve, illetve pályázatokon (főleg NKA) elnyert források felhasználásával.

2.1 A szocialista korszak ipari öröksége: értékek és hasznosítás címmel rendezett konferenciát 2015. február 27-én két vezető nemzetközi örökségvédelmi szervezet, az International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) és a The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH) közös magyar nemzeti bizottságaként működő ICOMOS/TICCIH Ipari Örökség Szakbizottság NKA Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma támogatásával.

2.2 Műemléki Világnap 2015: Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Miniszterelnökség Parlamenti Államtitkársága és a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ szervezésében, Dr. Navracsics Tibor, az Európai Bizottság oktatásért, kultúráért, ifjúságért és sportért felelős tagja fővédnökségével „Múlt nélkül nincs jövő” címmel megrendezett ünnepi ülés keretében emlékeztünk meg a Műemléki Világnapról 2015. április 20-án, a budapesti Várkert Bazárban. A világnapi ünnepségre és az azt követő, az ICOMOS alapításának 50. évfordulója alkalmából rendezett tudományos ülésre érkezett több mint 200 vendéget Gyutai Csaba, a Várkertgondnokság ügyvezető igazgatója köszöntötte, majd ezt követően megemlékezést tartott, és

ünnepi beszéddel üdvözölte a jelenlévőket L. Simon László, miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség parlamenti államtitkára, Dr. Réthelyi Miklós, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság elnöke, Doncsev András, a Nemzeti Kulturális Alap alelnöke, Sághi Attila, a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ elnöke, valamint Nagy Gergely, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület elnöke.

2.3 Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság XXV., Tisztújító Közgyűlését 2015. május 13-án tartottuk meg Ráckeven, a Savoyai kastélyban. Köszönetet mondtunk támogatóinknak – Ráckeve városának és a MOL-nak. A részvétel a taglétszámhoz viszonyítva kevésnek volt mondható. Elhangzottak az elnöki és alelnöki beszámolók (megjelent a Híradó 2015-ik évi 3-ik számában). A közgyűlésen megemlékeztünk az ICOMOS megalapításának 50-ik évfordulójáról, továbbra is a műemlékvédelmi intézmény- és szabályozási rendszer változásaival kapcsolatosan megerősödő felelősség és az ezáltal megnövekvő szakmai feladataink ellátása a legfontosabb kihívás, valamint az ifjúság fokozottabb bevonása, a képzési-oktatási tevékenységünk felerősítése. A Möller István emlékérem átadására is sor került, a 2014-es elismerést 2015-ben Dr. Valter Ilona régész kapta.

2.4 ICOMOS rendkívüli közgyűlés - 2015. augusztus 31 – Budapest A tagdíjjal kapcsolatos, nemzetközi ICOMOS döntések nyomán szükségessé váló módosítások, az Alapszabály módosítása, valamint a Winkler Gábor halálával megüresedett Ellenőrző Bizottsági tagsági helyre és póttagságra történő választás miatt az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnöke rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el, melyre 2015. augusztus 31-én, a Pest Megyei Kormányhivatal Nyáry Pál termében, Fejérdy Tamás levezető elnök vezetésével került sor. Ezúton is köszönjük a helyszínt!

2.5 Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetem (Egri Műemlékvédelmi Nyári Egyetem) Noszvaj-Síkfőút helyszínnel került megrendezésre a 45-ik alkalommal, a szokott módon az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság szervezésében, a TIT Bugát Pál Egyesület partneri közreműködésével, 2015. június 25 - július 1 között.

2.6 Emlékkonferencia Rómer Flóris születésének 200. évfordulója tiszteletére a Magyar Nemzeti Múzeum Dísztermében, 2015. október 7-én. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság részéről az emlékévi programjai Visy Zsolt alelnök irányításával, más intézményekkel (Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont, a Magyar Nemzeti Múzeum, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága és az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága) közös szervezésében, illetve együttműködve valósult meg, a programokkal kapcsolatos anyagi-lebonyolítási feladatokat viszont egyedül a Titkárságunk látta el, nagy köszönet érte!

Ennek a sorozatnak a keretében került sor a Nagyváradi Emlékülésre is, 2015. október 17-én. A többi megemlékezésről is átfogó beszámoló található a Híradó 2015-ik évi 6-ik számában.

2.7 Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának részvételével a Budapesti Metropolitan Főiskola (volt BKF) valamint az Információs Társadalomért Alapítvány **Az ICOMOS 50 éve és az Ipari Örökségek Éve címmel ünnepi konferenciát rendezett** 2015. október 15-én, Budapesten.

2.8 2015. november 13-án, **halálának tizedik évfordulóján koszorúzással emlékeztünk meg Dr. Román András építésről**, a magyar és a nemzetközi műemlékvédelem kiemelkedő alakjáról a Budapest V.ker. Aulich utca 3. sz. épületen elhelyezett emléktáblánál, és ugyanezen a napon Torockón is koszorúzással és ünnepi beszéddel emlékeztek meg Román Andrásról és munkásságáról a Transylvania Trust és a Torockó Értékvédő Program munkaközössége és kedvezményezettjei.

2.9 Kerttörténeti konferencia – Workshop – World Cafe és szakmai kirándulás, 2015. október 16-17 – Dr. Órsi Károly emlékének ajánlva. A kirándulást három kastélyparkba: Dégre, Fehérvárurgóra és Bicskére szervezték; mindhárom helyszín EU-s forrásokból, KEOP pályázatokból újlulhatott meg 2015-ben.

2.10 XXVII. Országos Műemléki Konferencia, 2015. november 14 – Budapest „Közreműködés és szerepvállalás a kulturális örökségi értékek védelme érdekében”: A korábban kétevente megrendezett találkozó-sorozat a kulturális örökségvédelem folyamatos átalakulásai miatt megszakadt, a 2014-ben esedékes rendezvény helyett egy év csúszással, 2015-ben nyílt lehetőség arra, hogy a rendezvény újra megvalósulhasson, és elősegítse a műemlékvédelem egységes

szemléletének alakulását, formálását. A rendezvény végén nyert elfogadást a „Tizenkét pont a magyar műemlékek, épített-örökségi értékek és környezetük jövőjéért”.

2.11 ICOMOS Örökzöld Klub: erről a Szakbizottság elnöke beszámolójából lehet részletes ismereteket kapni, megállapítható, hogy az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság egyik legnépszerűbb, „felfutóban” lévő programja, gratulálunk hozzá Szikra Évának és az általa vezetett Szakbizottságnak!

3. ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elismerések 2015-ben

3.1 ICOMOS Díj

- o a Budapest, Víziváros, Kapucinus utca 9. számú ház kiemelkedő és példát mutató helyreállításáért
- o a fertőszentmiklósi római katolikus templom barokk faberendezéseinek kiemelkedő színvonalú restaurálásáért
- o a hatvani Grassalkovich-kastély kiemelkedő és példamutató módon megvalósított kastélyegyüttes és -kert helyreállításáért és újrashasznosításáért
- o a Sárospataki Ágyúöntő műhely maradványait megőrző épületnek a műhelynek a környezetbe illeszkedően és az egykori működését szellemesen, kiemelkedő és példamutató módon megvalósított bemutatásáért, a maradványok szakszerű megőrzéséért, szemléltetéséért

3.2 Citrom Díj

- o 2015-ben nem adtuk ki

3.3 Példamutató műemlékgondozásért Díj

- o a Budapest II. kerület, Napraforgó utca 13. villaépület tulajdonosának és valaha volt tulajdonosainak folyamatos értékőrző tulajdonosi szemléletéért
- o a győri Hild József Építőipari Szakközépiskola programjának, az oktatás, nevelés, szakképzés területén a népi építészeti felmérő táborok programjának megvalósításáért, amelynek célja a műemlékek, helyi értékek megőrzése
- o a Város- és Faluvédő Szövetség programjának a „Fiatalok az épített és természetes környezet védelméért” meghirdetett, a nemzetközileg is példaértékű, magas szakmai színvonalú programért

3.4 A Möller István emlékérem átadására is sor került, a 2014-es elismerést 2015-ben Dr. Valter Ilona régész kapta

3.5 A magyar műemlékvédelem már eltávozott nagy alakjainak emléket állító

ICOMOS MŰEMLEKVÉDELMI PANTEON 2015-ben három újabb jeles taggal bővült:

- o Dr. Fitz Jenő (1921-2011)
- o Sándyné Wolf Katalin (1936-1999)
- o Dr. Valló István (1892-1964)

3.6 Köztérmegújítási Nívódíj 2015 – a MUT-tal közös ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság díj

2015-ben nem volt egészen problémamentes az együttműködés, a díjat végül a Főépítészeti Konferencia alkalmából a diósgyőri várban adta át a MUT.

- Lakókörnyezet közterei kategóriában Díjat kapott:
  - o Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzata a „Kálvária tér rehabilitációjáért”;
  - o Budapest XIII. Kerületi Önkormányzata a „Helyi identitáserősítés közterületi beruházással – A XIII. kerületi Vizafogó lakótelep komplex közterületi felújítása” című munkáért
- Lakókörnyezet közterei kategóriában Dicséretben részesült:
  - o Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzata a „Teleki László tér – „FiDo tér rehabilitációja” című munkáért
- Településközpont, főtér kategóriában Dicséretben részesült:
  - o Dunakeszi Város Önkormányzata „A Dunakeszi főtér funkcióbővítő rehabilitációjáért” és
  - o Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata az „Eger, Dobó tér és környékének építészeti rekonstrukciója” című munkáért.

Azóta sor került a két szervezet közötti viszony rendezésére, az idei pályázat bírálat már szoros együttműködésben történt. További egyeztetésekre azért még szükség lesz, elsősorban a pályázati kiírása megújítása érdekében.

4. Tagjaink, Kollégáink kitüntetései, amelyekhez ismételten gratulálunk:

- Wierdl Zsuzsanna restaurátorművész, a Falképrestaurálási Szakbizottság elnöke 2015. március 15-e alkalmából Munkácsy Mihály-díjat kapott;
- Dávid Ferenc művészettörténész 2015. március 15-e alkalmából a Magyar Érdemrend Középkeresztje (Polgári Tagozata) kitüntetését kapta;
- Dr. Winkler Gábor, az MTA doktora, a Széchenyi István Egyetem professor emeritusa, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tiszteletbeli elnöke, az ICOMOS Tiszteletbeli tagja az MTA Elnöksége által adományozott Akadémiai Díjat kapott a Magyar Tudományos Akadémia 186. közgyűlésén 2015. május 4-én.
- Tata Város Díszpolgára címet kapott Sylvester Edina, okleveles táj- és kertépítész, műemlékvédelmi szakmérnök 2015. augusztus 20 alkalmából
- A BME Építésztechnológiai Kar hagyományaihoz híven az idén is jubileumi diplomát adott át az 50, 60, illetve 65 éve, a karon végzett építészeknek. 2015. május 28-án
- dr. Máté Zsolt – Aranydiploma
- dr. Szabó László – Aranydiploma
- Szebeni Nándor – Aranydiploma
- Beck Zsuzsa (Sedlmayr Jánosné) – Gyémántdiploma
- dr. Kubinszky Mihály - Vasdiploma
- A Budavári Önkormányzat Budavár 1686. szeptember 2-i, törököktől való visszafoglalására emlékezve 2015-ben dr. Janotti Judit műemlékfelügyelőt tüntette ki a Budavárért Emlékéremmel

5. ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Nyilatkozatok 2015-ben

- 2015. május 6. - Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság állásfoglalása a T/4453. számú törvényjavaslatról, a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra beruházások megvalósításának gyorsításával összefüggésben egyes törvények módosításáról.
- „Tizenkét pont a magyar műemlékek, épített-örökségi értékek és környezetük jövőjéért” – elfogadva a XXVII-ik OMK-n, 2015. november 14-én.
- 2016-ban kiadott nyilatkozat: A Budapest településtörténete szempontjából is meghatározó pesti Palota-negyedben, a VIII. kerület, Múzeum utca 19. - Szentkirályi utca 39. szám alatt álló saroképület javasolt lebontásával s a telek kortárs épülettel való beépítésével kapcsolatos vita újra felhívja a figyelmet a kulturális örökségi értékeinket, épített környezetünk történeti elemeit fenyegető veszélyekre.

6. Kiadványaink

- Gondolatok a történeti kert védelméről – szerkesztette: Dr. Szikra Éva
  - Kulturális örökségvédelmi szakmafejlesztési program – szerkesztette: Dr. Nagy Gergely
- Kiadványok, amelyben támogatóként jelent meg az Egyesület:
- Rómer Flóris emlékkönyv – szerző: Dr. Valter Ilona
  - „Biharmegye kultúrhitását férfiasan emeljük...” Rómer Flóris nagyváradi évei – összeállította: Balla Tünde és Lakatos Attila
  - Archaeologia és műtörténet – szerkesztette: Kerny Terézia és Mikó Árpád

7. Vezetőségi munka

Az év folyamán a póttagokkal és a szakbizottságok elnökeivel kiegészített vezetőség változó létszámmal, de jó munkakedvvel többször ülésezett. A ráckevei közgyűlés után megalakult a Tanácsadó Testület. Az Egyesület 2015-től új könyvelő céggel dolgozik, akivel kiváló az együttműködés.

8. Véleményezési munka

Részt vettünk különböző szakmai fórumok, megbeszélések munkájában, egyes tervezetek – jogszabályok véleményezésében.

9. Együttműködés kulturális örökségvédelmi és más intézményekkel

- Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság számára továbbra is kiemelkedően fontos hazai partner a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) jogutód Forster Központ. A Titkárság működésének minden feltételét biztosítja (irodák, személyi és egyéb működési költségek), amit nagy köszönettel vettünk, veszünk – és továbbra is számítunk rá – a meglehetősen gyorsan, és kevésbé kiszámítható módon változó környezet, körülmények között is.
- Hasonlóan fontos partnerünk és támogatónk a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért felelős államtitkársága, helyettes államtitkársága, főosztálya. A műemlékvédelmi rendezvények szervezésében és lebonyolításában továbbra is együttműködünk, ennek feltételeit igyekszünk szerződésekből biztosítani.
- Kiemelten fontos támogatónk a Nemzeti Kulturális Alap – pályázati formában,
- a MOL pedig szponzorként járul hozzá rendezvényeink sikeres megvalósításához.

10. ICOMOS HÍRADÓ

Az immár sokak által mintegy szakmai folyóiratként is kezelt ICOMOS Híradónak 2015-ben 6 lapszáma jelent meg, elsősorban elektronikus formában érhető el a honlapunkon. E kiadványon keresztül tájékoztatjuk tagjainkat a nemzeti bizottság folyamatban lévő ügyeiről, a különböző rendezvényekről hazánkon belüli és külföldi szakmai eseményekről. A színvonalas produktumért a Híradó szerkesztőjét, Keller Annamáriát illeti az elismerés – köszönjük!

Egyben ez alkalommal is kérem, kérjük, hogy tagjaink lássák el a Híradót friss információkkal, minden érdeklődésre, figyelemre méltó történés, esemény leírásával.

11. Pályázatok

11.1 - 2014. évről áthúzódó pályázat:

- **NKA 3208/517 Az ipari örökség: értékek és hasznosítás című konferencia megvalósítása**

Támogatás időtartama: 2015.01.01 - 2015.04.13.

Támogatás összege (1000HUF) 200

11.2 - 2015. évi NKA pályázatok:

- NKA 3214/00050 **Nemzetközi tagdíjfizetése**

Támogatás időtartama: 2015.01.01 - 2015.12.31.

Támogatás összege (1000HUF) 4.000

- NKA 3213/219 **A 45. Román András Műemléki Nyári Egyetem megrendezése**

Támogatás időtartama: 2015.03.01 - 2015.08.15.

Támogatás összege (1000HUF) 5,000

A nyári egyetem helyszíne ezúttal is a Noszvaj melletti Síkfőkút volt. A tizenhét 40-45 perces előadás előadóit és az egri workshop témavezetőit is beszámítva hét európai országból összesen ötvenhét regisztrált résztvevőt regisztráltunk.

Összesen hat hazai és határon túli esettanulmánnyal ismerkedhettek meg a hallgatók. Az esettanulmányok a gyulafehérvári és nagyszombati város rehabilitációtól a budapesti Kodály Körond lakóháza napjaink helyreállításainak nagy érdeklődést és sokszor vitát is kiváltó folyamatába nyertek betekintést. A nyári egyetem hallgatói a hazai helyzet mellett megismerkedhettek a műemlék helyreállítások nemzetközi elméletével és a helyreállítási feladatok és megoldások más európai országokban szokásos hátterével, módszereivel.

Ezúttal sem maradt el a hallgatók fóruma. A fórum előadóit az előzetesen jelentkezők közül az általuk megadott témák alapján választottuk ki. A nagyszerű, estébe nyúló programot számos hozzászólás és kérdés kísérte. Összesen 10 kiselőadás, hazai, romániai és szlovákiai példák sora bővítette a tapasztalatokat.

Az egész napos regionális tanulmányút meglátogatott helyszínei (Diósgyőr, Kiszána, Sirok) nem csak a nyári egyetem témájának voltak tanulságos illusztrációi, hanem kiváló előtanulmánynak bizonyultak a nagyszerű egri workshophoz is.

- NKA 3208/613 **Kerttörténeti konferencia és workshop**

Támogatás időtartama: 2015.09.01 - 2015.12.01.

Támogatás összege (1000HUF) 300

Támogatás tárgyév felhasználásának szóveges bemutatása

A rendezvényt a Történeti Kertek Szakbizottsága kezdeményezte, de további szakmai szervezetek, intézmények is támogatták. /Forster Központ, BCE Tájépítészeti Kar, Építész Kamara Tájépítészeti Tagozata, Tájépítész Szövetség, MTA Tájépítészeti Albizottsága./ Anyagi támogatást kaptunk az Ormos Imre Alapítványtól, a **konferenciát 55.000 Forinttal támogatta az Ormos Imre Alapítvány**. A konferencia számára a helyszínt a FUGA biztosította.

- NKA 3208/630 **Az ICOMOS Népi Építészeti Szakbizottság vajdasági szakmai tanulmányútja**

Támogatás időtartama: 2015.03.01 - 2015.08.14.

Támogatás összege (1000HUF) 390

11.3 2016. évre áthúzódó NKA pályázatok:

- NKA 3204/408 **Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület képviselőire a nemzetközi vezetői tanácskozásokon**

Támogatás időtartama: 2015.04.01 - 2015.12.15.

Támogatás összege (1000HUF) 2.000

- NKA 3202/00535 **Alkotói támogatás: Ágostháziné Dr. Eördögh Éva: A magyar műemlékvédelem jelesei – a magyar építőművészet, örökségvédelem kézikönyve**

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület lebonyolítóként vesz részt a pályázatban

Támogatás időtartama: 2015.07.01 - 2016.02.28.

Támogatás összege (1000HUF) 480

A pályázatot még nem számoltuk el, a pályázat szerinti megvalósítás folyamatban van.

- NKA 3208/599 **A 20. század ipari öröksége Magyarországon c. konferencia**

Támogatás időtartama: 2015.10.30 - 2016.04.13.

Támogatás összege (1000HUF) 200

A pályázatot még nem számoltuk el, a pályázat szerinti megvalósítás folyamatban van.

A határidőket várhatóan módosítani fogjuk.

- NKA 3208/632 **Múlt nélkül nincs jövő: A Műemléki Világnap megvalósítására, a kapcsolódó ICOMOS-Díj kötet elkészítése**

Támogatás időtartama: 2015.03.01 - 2016.02.15.

Támogatás összege (1000HUF) 2.000

A pályázatot még nem számoltuk el, a pályázat szerinti megvalósítás folyamatban van.

- NKA 3437/**2318 Hol tart ma? a népi műemlékvédelem – konferencia kötet készítése**

Nyert összeg: 1.500.000 Forint, szerződés kötés alatt.

Miniszterelnökségi támogatások:

- GF/JSZF/644/9(2015) **„Múlt nélkül nincs jövő” c. megrendezésre kerülő Műemléki Világnap**

Támogatás időtartama: 2015.04.01 - 2015.08.30.

Támogatás összege (1000HUF) 1.347

A világnapot támogatta még a Graphisoft SE 200.000 Forinttal.

- 2016. évre átcsúszó miniszterelnökségi támogatás:

- o GF/JSZF/642/9(2015) **Rómer Flóris Emlékév programjainak támogatása**

Támogatás időtartama: 2015.01.01 - 2016.03.31.

Támogatás összege (1000HUF) 5.000

Támogatás ütemezése: 068/2015

5.000.000

Ebből elszámolt:

5.000.000

A pályázati támogatás összefogását kezelését az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság vállalta és végezte. Három intézmény vállalt különböző feladatokat, a Magyar Nemzeti Múzeum, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont és a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum. A koordinálásban, illetve a Rómer Flóris életét és munkásságát bemutató kiadvány kezdeményezésében, szerkesztésében és kiadásában az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság Kulturális Szakbizottsága vállalt főszerepet. Az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság elnöke és titkársága, illetve az Emberi Erőforrások Minisztériuma szervezése és támogatása, valamint anyagi vállalása tette lehetővé a Rómer Flóris füzet nagy példányszámban való megjelentetését, illetve a munkásságát bemutató emlékkiállítás bemutatását az UNESCO párizsi központjában.

Forster Gyula Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ támogatása

- 160/301-5/2015 **Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület kulturális örökségvédelmi programjainak támogatása**

Támogatás időtartama: 2015.01.01 - 2016.06.30.

Támogatás összege (1000HUF) 2.300

Emberi Erőforrások Minisztériuma (2016-évre is átcsúszik)

- NEA-KK-15-M-0656 **Működési támogatás**

Támogatás időtartama: 2015.03.21 - 2016.03.20.

Támogatás összege (1000HUF) 300

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület a 1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1. sz. alatt titkárságot működtet. Szervezetünk működése a titkárság két főállású dolgozóinak közreműködésével biztosítható, tartható fenn. A titkárság feladata biztosítani és koordinálni a hazai és nemzetközi munkákat, amely felöleli az Egyesület szakmai érdekképviseletével kapcsolatos mindenfajta szervezési munkát is, az Egyesület tagjait összefogni és a szervezeti életről is tájékoztatást adó honlap frissítése. Továbbá ezekhez a feladatokhoz kapcsolódó napi pénzügyi tevékenységek ellátása. Emellett a szakmai programok lebonyolításához az iroda nyújt szervezési segítséget, valamint pályázati lehetőségek felkutatásával, pályázatok benyújtásával pénzügyi fedezet előteremtéséről is gondoskodik. Ez által elősegíti a műemlékek és történeti együttesek védelmére vonatkozó nemzetközileg elfogadott elvek és módszerek érvényesítését, valamint az azok továbbfejlesztésére és alkalmazására vonatkozó nemzeti és nemzetközi véleménycseréket.

A 2015.05.13-án tartott ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület tisztújító közgyűlését támogatta: Ráckeve Város Önkormányzata 150.000 Forinttal.

12. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság szakbizottságai:

Fotogrammetriai - Ipari örökség – Konzerválási - Népi építészeti - Régészeti emlékhelyek – Szakképzési - Szerkezeti és statikai - Történeti kertek és kertművészeti együttesek - Történeti városok és falvak – Kulturális Turizmus

13. Nemzetközi együttműködésben való részvétel:

13.1 ICOMOS keretek között:

- Konferencia Varsóban az ICOMOS megalakításának 50-ik évfordulója alkalmából, 2015. június 22-24. Részt vettek: Nagy Gergely és Veöreös András
- CIVVIH közgyűlés, Syros, Görögország, 2015. szeptember 17-19. Részt vettek: Janotti Judit és Nagy Gergely
- ICOMOS Tanácsadó Testületi ülésről és Éves Közgyűlés, 2015. október 26-30 között Fukuokában (Japán). Részt vettek: Fejérdy Tamás és Veöreös András

13.2 EUROPA NOSTRA:

Állandó volt a kapcsolatunk az Europa Nostra szervezetével, ahol Fejérdy Tamás képviselte hazánkat a szervezet Tanácsában.

13.3 Egyéb keretek között:

Nagy örömmel értesültünk arról, hogy javaslatunkra, az Europa Nostra és a Fortidsminneforeningen (norvég műemlékek megőrzésére alakult egyesület) felhívására - Magyarország képviseletére - a Hild József Építőipari Szakközépiskola nyert meghívást az Oslóban 2015. június 7-15 között megrendezésre került hagyományos kézműves- és faépítészeti műhelytalálkozóra.

13.4 Az UNESCO világörökség munkájában szakvéleményezéssel, felterjesztésekkel, ellenőrzésekkel veszi ki részét a tagság.

* *

Szabizottsági beszámolók

Falkép restaurátori Szabizottság éves beszámolója – 2015

A magyar Falkép szabizottság munkája még mindig szorosan összefügg a nemzetközivel, mivel a nemzetközi elnök a mai napig azonos a magyar szabizottságéval. Központunk ezért a nemzetközi és az európai csoport központja is egyben. A Nemzetközi Szabizottság honlapján <https://icomosmuralpainting.com/> adunk hírt eseményeinkről, innen érhetők el a nemzeti szabizottságok honlapjai, valamint Facebook oldalunk is, ahol naprakész információk találhatóak tevékenységünkről. Egyes nemzetközi tagtársunk még mindig a magyar központon keresztül tagja a szervezetnek, például Paolo Del Bianco a Firenzei Alapítvány elnöke, számos ICOMOS szabizottság vendéglátója, mivel ragaszkodik hozzánk, mi pedig ezt megtiszteltetésnek vesszük. Szerencsére a külföldiek száma egyre kevesebb szabizottságunkban, az elmúlt években sikerült megoldani helyzetüket, így a saját nemzeti bizottságukon keresztül gyakorolják szakértői bizottsági tagságukat.

A magyar szabizottság szervezte a második nemzetközi Tudományos Falképbizottság Konferenciát Esztergomban 2014-ben, melynek igen nagy sikere volt, és eredményesen zárult. A szakmai kirándulást felvidéken szlovák kollégákkal közösen szerveztük Bényben és Százdton, ennek köszönhető, hogy a szlovák kollégákkal a mai napig szoros kapcsolatot ápolunk. A magyar szabizottságnak köszönhető hogy a nemzetközi szabizottság megerősödött, és jól működő szervezet.

Működésünk nemzetközi eredményeként könyvelhetjük el, hogy a firenzei központ, melynek elnökét sikeresen nyertünk meg az ICOMOS ügyének mint magyar ICOMOS NC tag, társszervezője volt a 2014-es GA-nak és több szabizottsági találkozóznak.

2015-ben kisebb találkozózat a nemzetközi szabizottság vezetőivel közösen szerveztük, melyen fő téma a következő nagy konferencia és a falképrestaurátorok nem éppen kedvező helyzete volt. Itthon továbbra is részt vettünk a falkép-szakmára vonatkozó rendezvényeken, igyekeztünk a szakmai szempontok terjesztésében és elismerésének segítésében, melynek ma egyre több akadálya van. Szerveztünk nyílt napot is melyen restaurálás alatt lévő falképek voltak látogathatók, részt vettünk egyetemi hallgatók szakma gyakorlati oktatásában. Szakági tagjaink részt vettek szomszédos országok szakmai megbeszélésein, mint meghívottak. További konferenciákon is képviseltettük magunkat, mint például az „Örökség a jövőnek - jövő az örökségnek” sorozaton belüli „A kutatás lehetőségei és feladatai” kiskonferencia vezetésében, Egerben. A konferencia a kutatás szerepét taglalta a kulturális örökségvédelemben, melynek levezető elnöke Wierdl Zsuzsanna, elnökünk volt. Nyílt restaurátori workshopon belül fogadtunk kollégákat Egyiptomból. Magyar szabizottsági működésünket teljes egészében önálló forrásokból vagyunk kénytelenek megoldani, ez természetesen limitálja mozgásterünket. Magyar tagozatunk 9 tagból áll.

A Falképbizottsági megbeszéléseinken több problémakörben foglaltuk össze a szakma ellehetetlenülésének kérdését:

- a piac és a megrendelő teljes uralmát
- a hivatalos műemlék impotenciáját
- a kutatók tökéletes magáraltaltságot
- a kiemelkedő szakemberek pályázati ellehetetlenülését

melynek következtében elsősorban értékes épületeinket tesszük ma tönkre, mi, magyarok. A modern műemlékvédelem jegyében, verjük szét festett, védett falainkat, dobjuk ki nyílászáróinkat, verjük le az eddig megmenekült, sokszor első osztályú falképeinket. A mai, korrupciókkal teli, egyre több gyenge szakmai színvonalú szakembert foglalkoztató világban éppen ezért hiszünk továbbra is az ICOMOS szervezetében és elhivatottságában.

Wierdl Zsuzsanna
szabizottsági elnök

Kulturális Turizmus Szakbizottság éves beszámolója – 2015

A szakbizottság aktív és izgalmas programokban gazdag évet zárt 2015-ben is. A szakbizottsági kereteket messze meghaladó érdeklődés által kísért programjaink az ICOMOS tagságán belül népszerűek.

Az elmúlt egy év épület- és múzeumlátogatásai, tematikus programjai változatosak voltak. A résztvevők számos turisztikai szempontból is jelentős épület/együttes felújításának eredményeit ismerhették meg. A különleges épületek helyreállítási folyamatát és sikeres megvalósítását a helyreállító építészek, régészek, kivitelezők mutatták be. Megismerhettük a helyreállított épületek - adott esetben - turisztikai hasznosításának eredményeit és az érdekeltek/használók véleményét. E mellett múzeumi látogatások és előadások is gazdagították tapasztalatainkat.

A sikeres programok kidolgozásában és lebonyolításában a szakbizottság tagjai mellett felkért szakemberek és más szakmai szervezetek tagjai is részt vettek.

- A sikeres „startup” cég a *Prezi székházát*, az építészeti értékek megőrzésével helyreállított és kreatívan használt hajdani Nagymező utcai telefonközpontot, valamint annak a nagyközönség számára is nyitott közösségi tereit *Alexa Zsolt és Schrek Ákos* tervezők mutatták be.
- A BTM megújult - „*Buda a királyi méltóság széke és trónusa*” című, a középkori királyi palotát bemutató - állandó kiállítását *Zádor Judit* segítségével köszönhetően *Benda Judit és Magyar Károly* régész, valamint *Spekner Enikő* történész kiváló szakmai vezetésével tekinthettük meg.
- Korábban már megismerhettük a Mátyás templom felújításának folyamatát. Ezúttal *Rákossy Anna* művészettörténész kurátor vezetésével „*A budavári Nagyboldogasszony-templom évszázadai*” című történeti kiállítást nézhettük meg a templom újonnan kialakított kiállítási tereiben.
- Októberben *Feld István* régész és *Szalay Gábor* építész meghívására ellátogattunk Solymárra az általuk kutatót, illetve tervezett *középkori vár és romterület helyreállításának* megtekintésére.
- A 2015. évi programunkat a *Pollack Mihály* által tervezett *Ludovika* épületegyüttes nemrég befejezett helyreállításának megismerésével zártuk. A sokat látott épület sikeres helyreállítását *Szalay Tihamér* építész mutatta be.

Hamarosan induló idejű programjainkat egy a MUT-tal közösen szervezett előadással kezdjük, majd terveink szerint Óbudán a gázgyári együttesel folytatjuk és nem marad el az immár szokásos múzeumi program sem (tervezzük/szervezzük a BTM új, európai vándorútra induló kiállításának megtekintését is).

Kovács Erzsébet
szakbizottsági elnök

Népi Építészeti Szakbizottság éves beszámolója – 2015

A Népi Építészeti Szakbizottság immáron hagyományosan minden évben szakmai kirándulást szervez, mely tanulmányutakat az elmúlt években a határon túlra helyezve bejártuk az Érmelléket (magyar és román oldalon), a Bánátot (Temesvár környékét) valamint 2014-ben a Maros völgye Arad környéki szakaszát, az Észak-Bánátot. 2015-ben a Kárpát-medence déli területére, a Vajdaságba szerveztük utunkat, ahol a terület népi építészeti emlékeinek megismerésén túl lehetőségünk volt az ICOMOS Szerb Nemzeti Bizottság képviselőivel, szakembereivel is találkozni. A kitekintésből 2015-ben is számos szoros szakmai kapcsolat alakult, mely mindkét oldal szakembereinek előremutatásul szolgált.

A területen található városok (Szabadka, Kikinda, Nagybecskerek, Zombor, Újvidék, stb.) a 19. század második felétől robbanásszerű fejlődésnek indultak, ami a századfordulóra teljesedett ki. A kor legkitűnőbb építészeinek (Komor Marcell, Jakab Dezső, Lechner Ödön, Raichle J. Ferenc, stb.) köszönhetően a vajdasági városoknak egyedi arculatuk alakult ki, amely napjainkban is igazi csemegéje a műemlékvédelemmel foglalkozó szakembereknek. A népi építészet szempontjából is nagyon érdekes a terület, hiszen a tanyás gazdálkodástól, a telep falvakig, a népi ipari épületekig és a szőlőkultúrához kapcsolódó épületekig számos típus megtalálható. Tanulmányi kirándulásunk programját úgy állítottuk össze, hogy a néhány napban a fent vázolt sokszínűséget minél alaposabban feltárhassuk, megismerjük, megismertessük.

Programunkban szerepelt Szabadka városközpontjának megtekintése, melyet a szabadkai kollégákkal töltött este követett a palicsi Róka-tanyán. Másnap Bácsstopolya, Telecska, Kupuszina, Doroszló, Bácspetróc látnivalói után értük el Újvidéket. Az Múzeumok éjszakája programját szinte egyvégtében követték utolsó napunk helyszínei: Újvidék, Pétervárad, Karlóca és Temerin. Kirándulásunk főszervezője Szilágyi Mária, akinek munkáját Kerner Gábor és a vajdasági kollégák segítették. Részletes ismertetést az ICOMOS Híradóban (2015. augusztus – 23. évfolyam 4. szám 10–12.) Kerner Gábortól olvashatunk Vajdasági Razglednicák címmel. A tanulmányút megvalósulását az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület valamint az NKA Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma támogatta.

A Népi Építészeti Szakbizottság 2015 évben további két programra pályázott sikeresen. Az NKA Könyvkiadás Kollégiuma támogatásával kiadásra kerülhet a *Hol tar ma? a népi műemlékvédelem* címmel 2014. október 2–4. között megrendezett XIX. Békési Népi Építészeti Tanácskozás konferenciakötete. A kiadvány szerkesztése megkezdődött, Balassa M. Iván lektorálása, Dobosyné Antal Anna és Szilágyi Mária szerkesztése mellett készül a kötet.

2015 decemberének utolsó hetében lett nyilvános a másik, a XX. Békési Népi Építészeti Tanácskozás megrendezésére vonatkozó pályázatunk eredménye, melynél a megítélt támogatás mértéke fedezet a program nivós megvalósítására. A Tanácskozást „*Újratervezés – Népi építészetet csinálunk!?*” munkacímmel hirdettük meg. A Konferencia szakmai programjának összeállításában, szervezésében részt vesz: Balassa M. Iván, Béres István, Dobos Albert, Józsa Tamás, Kerner Gábor; a Fekete-Körös völgyébe tervezett tanulmányi kirándulás szervezésében Széphegyi László és Béres István, valamint Dukrét Géza, a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság elnöke.

2015 őszén szakbizottsági döntés született egy „Népi építészeti díj” bevezetéséről, mely az ICOMOS Vezetőségi, majd Tanácsadó Testületi ülésén jóváhagyást és támogatást nyert. A díj bevezetésének, adományozásának kidolgozói Fehér Judit és Zsanda Zsolt szervezők.

Az ICOMOS szakmai szervezésében 2015. november 4-én Budapesten, a Petőfi Irodalmi Múzeumban „Közreműködés és szerepvállalás a kulturális örökségi értékek védelme érdekében” az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2014-ben, az „Örökség a jövőnek, Jövő az örökségnek” program keretében kidolgozott szakmafejlesztési programja tükrében megrendezett XXVII. Országos Műemléki Konferencián Dobosyné Antal Anna: A hagyományos építészet jövőjéről – Népi műemlékeink helyzetéről tartott előadást. Közreműködésünkkel a konferenciára megjelent a Kulturális Örökségvédelmi Szakmafejlesztési Program kötete.

Dobosyné Antal Anna
szakbizottsági elnök

Örökség Dokumentációs Szakbizottság éves beszámolója – 2015

Szakbizottságunk 2015. évi vezérfonala az innováció, mely valamennyi tevékenységben aktív megjelenést és integrációs megoldásokat jelent. Feladatainkat folyamatos technológiai fejlesztéssel, a nemzetközi platformon megjelent újdonságok adaptálásával végezzük.

Szakbizottságunk szakmai alapú örökségvédelmi koncepciói:

A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK NÉPSZERŰSÍTÉSE

- Kultúra alapú társadalomfejlesztés: értékek bemutatása, ismertetése, közvetítés a szakma és szélesebb közönség számára. (3D Interaktív Integrált Virtuális megjelenítés - interneten elérhetőséggel - egyetemi oktatás, publikációk, kiállítások)

GYAKORLATORIENTÁLT TEVÉKENYSÉG A MŰEMLÉKVÉDELMEBEN

- Kulturális javak megőrzésének kísérlete műemléki dokumentációkkal hazai és külföldi kutatási programok keretén belül elsősorban gyakorlatorientált tevékenységgel. Építészeti fotogrammetriai dokumentációk készítése fontos az „időben dokumentálni a műemléket, régészeti jelenséget a jövő számára” koncepcióban.
- Társszervezeti kapcsolatok: a műemléki kutatás interdiszciplináris tevékenység, műveléséhez fontos a szakterületenkénti kapcsolattartás, kapcsolatépítés, személyi és technológiai ismeretbővítés.

Kutatás-szakértői feladatok és ismeretterjesztés:

(dokumentációs programok, melyekben aktívan vettek részt tagjaink)

- Folytattuk a Kalocsai Főszékesegyház régészeti és építészettörténeti kutatásainak dokumentálását.
- A Magyar Állami Operaház főhomlokzatairól részletes IMS építészeti fotogrammetriai dokumentációt készítettünk. (Zenei komponenssel megtekinthető: <http://3dtour.eu/xmas2015/>)
- A Mátyás-templom rekonstruált történelmi harangszerkezetének elkészítettük a dokumentációját, melyhez az egyes harangrendeknek megfelelő audio hangfelvételt kapcsolunk. Mindezt és a templom felmérési dokumentációját megannyi komponenssel kiegészítve 3D Integrált Interaktív Virtuális multimédiában egyesítettük és egy keretrendszerbe programozva látogatható: http://visit360.net/clients/matyas_templom/index.html
- A Budapesti Történeti Múzeumban 2015. április 15.-én megnyitott „A budavári Nagyboldogasszony templom évszázadai 1246-2013” című kiállítás rendezőbizottságában részt vettünk majd biztosítottuk az időszakos kiállítás bezárást követő továbbélését és látogathatóságát a http://visit360.net/clients/btm_matyas/ alatti 3D virtuális megjelenítéssel.
- A Szépművészeti Múzeum Román Csarnok kiürítése után archiváltuk a falfelületeket. Nagyfelbontású fotogrammetriai felvételekkel és illesztőpontokkal láttunk el valamennyi dokumentálandó felületet a később készítendő dokumentáció érdekében. Jelenleg a kiürítés előtti állapot látható: <http://visit360.net/clients/romancsarnok/>
- A Csókakői várról elkészítettük a felülnézeti helyszínrajzot, ami tervezési térkép alapul szolgál a folyamatosan zajló építészettörténeti kutatások régészeti feltárása során. A 2015. évi régészeti jelenségeket és előkerült falrészleteket dokumentáltuk IMS építészeti fotogrammetriai felméréssel.

Építészeti örökségi értékek népszerűsítése:

3D (IVW) Interaktív Integrált Virtuális séták, on-line és off-line megjelenítések interneten, világörökségi helyszínekről és kiemelt épített örökségeinkről.

Folytatódott szakbizottságunk éveken át tartó *nagyszabású* programja, az örökség dokumentációk mai informatikai követelményeknek megfelelő *újzerű és hatékony* bemutatásának feltöltése. Ingyenes internetes felületen angol és magyar nyelvű közzététellel szándékunk az ismeretterjesztés elősegítése a hazai mellett a nemzeti bizottságok tagjai számára is.

Célterületeink a világörökségi helyszínek és értékes épített örökségi helyszínek mellett a belpolitikai vagy háborús helyzet által jelenleg nehezen vagy egyáltalán nem látogatható, fenyegető pusztulás miatt veszélyeztetett területek bemutatása 3D virtuális sétával.

Számos külföldi és hazai helyszín látogatható a www.visit360.net oldalon, melynek tartalmát csapatunk folyamatosan bővíti. Forráshiány miatt számos nagy jelentőségű – mára már bezárt –

kiállítás (MNM) és világörökségi helyszín vár feldolgozásra „dobozba zárt” állapotban. A jövő feladata ezekhez megteremteni a szükséges feltételeket.

Oktatás, előadói tevékenység:

Egyetemi oktatás: Kolozsvár Bolyai Egyetem Műemlékvédelmi Szakmérnök képzés „Műemlékek beavatkozás előtti állapot dokumentálása” tantárgy oktatása

Előadás TIT Kossuth Klub:

- A Magyar Állami Operaház Székely Bertalan terem freskói <http://visit360.net/clients/operahaz/>
- Sárospataki ágyúöntő rekonstrukció. A régészeti felmérés helyén épült látogatóközpont feltárásokat és az ágyúöntő rekonstrukciót is bemutató kiállítás 3D virtuális bejárása. <http://visit360.net/clients/spagyuonto/>

Nemzetközi kapcsolatok:

- Stuttgart *INTERGEO* 2015. 09.15-17. tanulmányozás a 3D és drón technológiák területén. (Riegl Company, ArcTron GmbH, Zoller+Fröhlich, Agisoft)
- Salzburg *Capturing Reality* 2015.11.24 3D fotogrammetria és fejlesztési irányok (Studio 727, Capturing Reality)
- Waseda Egyetem Tokyo, Japán Team Cambodia, kapcsolat és közös munkavégzés Dr. Ichita Shimoda projektvezetővel 3D Integrált Interaktív Virtuális multimédia http://visit360.net/pano/sambor_prei_kuk/

Szakkiallítás, konferencia:

Művészet és vallás a Felső-Tisza vidéken.

XXVIII. Országos Műemléki konferencia.

Fény-Tér-Kép 2015. konferencia (Távérzékelés, képfeldolgozás, fotogrammetria, térinformatika)

Rómer Flóris 200 Emlékkonferencia

40. Nemzetközi Restaurátor-Konferencia

ARCH EXPO, MNM Mátyás Király Múzeum

New Digital Technologies and Hungarian Innovation in Heritage Management (MTA BTK)

Publikációk:

- Mátyás-templom
A budavári Nagyboldogasszony-templom évszázadai 1246-2013 kiállítási katalógus
A templom 3D-s interaktív virtuális modellje és felmérési rajzai. (Gyórfi Ilona - Vajda József)
- Vajda J: Tamron objektív a digitalizálás szolgálatában (Problog Magazin, Tripont Foto Video)
- Vajda J: Műemlékek felmérése (Posztgraduális oktatási jegyzet, segédlet)

Egyéb :

- MTVA „Jónak Lenni Jó” jótékonyági felajánlást tettünk fotogrammetriai rajzok merített *stratmore* papíron – azonnal elkelt 120 000 Ft értékben.
- Angkor Tours utazási iroda részére 3D virtuális multimédia rendelkezésre bocsátása: Myanmar, Laosz, Kambodzsa, Java/Borobudur bemutatók.

2016. évre tervezet: A hagyományos kulturális örökségi értékek népszerűsítése-közzététele valamint a kutatás szakértői feladatokon kívüli unikális tevékenységeink:

- Összecsengések: a kulturális zenei élmények és az épített örökség összhatásai. 3D virtuális vetítéssel egybekötött audio zenei improvizáció Budapest MusicCenter ModernArt Orchestra-Libanon *DeirEl-Shalib*.
- Fesztivált és filmforgatást támogató épített örökségi dokumentáció. /Cziffra Fesztivál: Senlis, *Saint Frambourg* Liszt Ferenc Auditorium - Cziffra György életművének épített örökségi eleme.

Vajda József
szakbizottsági elnök

Régészeti műemlékhelyek Szakbizottság éves beszámolója – 2015

A Bizottság a korábbiakhoz hasonlóan kiegyensúlyozott, bár mérsékelt tevékenységet fejtett ki. Tevékenységének egyik területe a feltárásokhoz és a műemléki helyreállításokhoz nyújtott szakmai állásfoglalása, véleménye volt, amelyet tagjai a szigetvári és turbéki ásatás, a pécsi világörökségi helyszín utómunkálatai, a szegedi dóm-téri régészeti megfigyelése, a bonyhádi középkori templom régészeti megfigyelése és ásatása, valamint több további helyszín kapcsán tettek. Jelentősnek mondható az Örökségvédelmi törvény 2015. évi módosítása kapcsán kifejtett álláspontja, amit az ICOMOS elnökségével közösen tett meg, és amelyben nem indokai megfogalmazása mellett nem tartotta megfelelőnek a kiemelt útberuházások kapcsán bevezetett szigorításokat, mivel úgy gondolta, hogy ezek nem szolgálják maradéktalanul a régészeti örökségvédelem érdekeit.

A bizottság elnöke átfogó előadást tartott a XXVII. Országos Műemléki Konferencián, amelyben részletesen kifejtette az ICAHM Magyarország nézetét és felfogását a régészet és az ingatlanfejlesztés elvi és gyakorlati kérdéseiről. Néhány részlet az előadásból:

„A régészeti örökségvédelem feladata és hivatása az ország tárgyi kulturális örökségének védelme, kutatása és fenntartása, és ezzel hazánk régmúltjának, történetének, művészetének és építészetének, ezek és a leletek révén pedig hajdani mindennapjainak feltárása és őrzése...

Azt gondolhatnánk, hogy ilyen szép és magával ragadó, mondhatnám fennkölt célokat megvalósító tevékenység általános társadalmi megbecsülésnek és elismerésnek örvend, ez azonban nem így van. Időről-időre jelentkeznek fenntartások és ellenvetések, amelyek tudatlanságból fakadóan, gazdasági, olykor politikai megfontolások alapján háttérbe szorítanak, csökkentenék szerepét és jelentőségét. A régészetnek, és így a régészeti örökségvédelemnek állandóan bizonyítani kell nemcsak a társadalom számára oly fontos jelentőségét, hanem létének szükségességét is... Gyakran felmerül például, hogy minek feltárni egy-egy korszak századik vagy kétszázadik lelőhelyét. Aki ezt mondja, elfelejti, hogy a többnyire gyér írott településszerkezeti forrásanyaggal szemben a régészeti lelőhelyek sokasága segít települések, temetők pontjaival megtölteni az egyébként csaknem üresen maradó térképet. Egy másik gyakori ellenérv az anyagiak felemlegetése, a beruházó, a település és az ország sohasem rózsás helyzetére való hivatkozás. Aki ezt mondja, megfeledkezik a régészeti lelőhelyek egyedi, csak egyszer olvasható voltáról, az előre pontosan soha nem tudható gazdag leletekről, amelyek bármelyik szegényes helyen is előbukkanhatnak...

Az ingatlanfejlesztés, a magán- és közösségi beruházások sokszor nehezen hozhatók összhangba a régészeti és műemléki érdekekkel, de egy biztos: érdekellentétük csak látszólagos, mivel mindkettő a humán értékek kiteljesedését szolgálja...

A régészet évtizedekig küzdött elfogadtatásáért, és ezalatt sokszorosan bizonyította, hogy más tudományokhoz hasonlóan értékes és a társadalom számára fontos eredményeket tud elérni, és mint ilyen, a nemzet kulturális örökségének egyik fő letéteményese lett... A forrásokból, feljegyzésekből kitűnik például, hogy 2-300 évvel ezelőtt még számos római épület, erőd falai emelet magasságban álltak, de még a 19. században is feljegyezte, sőt lerajzolta Rómer Flóris számos római vagy középkori romemlékünket... Viszonylagos szegénységünk okozói részben magunk vagyunk. Nagyon kell vigyáznunk tehát megmaradt, akár földalatti emlékeinkre, hogy a magunk és az utókor ítélete, ítélszéke előtt bátran megállhassunk. Leszámoltunk azzal a korszakkal, amelyik a múltat végképp el akarta törölni, és indulójában felrótta, hogy „állnak még a paloták”.

A nagyberuházások ügyét kedvezően megváltoztató, a 2015. január 1-én hatályba lépett 2014. évi CVI. törvény és a hozzá nem sokkal később kapcsolódó kormányrendelet után hidegzuhanyként érte a szakmát az ugyanezt megszigorító, 2015. július 3-án hatályba lépett 2015. évi LXXIX: törvény. Eszerint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra-beruházások megvalósításának gyorsításával összefüggésben hozott törvény egyik pontja szerint a jogszabályban meghatározott járulékos régészeti feladatellátásba vagy a régészeti feladatellátás jogszabályban meghatározott egyes régészeti szaktevékenységeibe nem akkreditált intézmény vagy szervezet is bevonható. Ez a rendelkezés az alig néhány hónappal korábban bevezetett ésszerű szabályozást változtatta meg. Egy másik pont szerint (4) a próbafeltárás és a teljes felületű feltárás időtartama 30-30 nap. Ez a szabály nincs tekintettel a régészek számára is alkotmányosan biztosított pihenőnapokra, de a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló kormányrendelet azon pontjaira sem, amelyek meghatározzák a kutatásra alkalmas napokat az időjárás, a talaj állapota és más szempontok alapján.”

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a Magyar Régész Szövetséggel együtt beadványban fordult ezzel kapcsolatban jogorvoslatért az alapvető jogok biztosához, Székely Lászlóhoz, a beadványra azonban nem érkezett válasz.

2015-ben ünnepelte az ország, de különösen a régészet és társtudományai Rómer Flóris születésének 200 éves évfordulóját. Ebből az alkalmából több múzeum és más tudományos intézet, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága Kulturális Szakbizottsága vette ki részét. A megemlékezés-sorozatba az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság és a Régészeti Bizottság is bekapcsolódott. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nyerte el azt a pályázatot, amely lehetővé tette konferenciák, kiállítások rendezését, illetve könyvek, tanulmányok kiadását a régészettudomány megalapítójának az emlékezetére. Külön kiemelendő Valter Ilona önálló könyvként kiadott tanulmánya Rómer Flórisról. Érdemes megemlíteni, hogy a Rómer-kiállítást 2015 decemberében az UNESCO párizsi székházában is sikerült bemutatni.

2015-ben folytatódott Énlaka komplex műemléki felmérése, amelyet negyedik éve végez a Pécsi Tudományegyetem Régészet Tanszéke. A felmért porták száma öttel gyarapodott, és sikerült befejezni a 18-19. századi régi sírkövek felvételét. A leirt, dokumentált sírkövek száma 368-ra emelkedett. A felmérés során ebben az évben is megtörtént a felmért porták néprajzi sajtóságainak a felvétele, dokumentálása.

Visy Zsolt
szakbizottsági elnök

Statikai Szakbizottság éves beszámolója – 2015

Az előző, 2014 évihez képest sokkal kevesebb történésről, előrehaladásról tudunk beszámolni, ennek két fő okát a következőkben látom:

- az elmúlt másfél- két évben ugrásszerűen megnöttek, megszorodtak a tervezési munkák, azon belül a műemlékekkel kapcsolatos feladatok, amelyek az amúgy is szűk létszámú bizottság tagjait a korábbinál intenzívebben lekötötték, kevesebb energiát hagyva az előző években megfogalmazott szakmai célok megvalósítására, a bizottsági teendőkre,
- az előző pontban foglaltakhoz kapcsolódó problémánk, hiányosságunk, hogy a munkánkba egyelőre nem sikerült újabb kollégákat, esetleg új bizottsági tagokat bevonni (magam két tapasztaltabb, műemlékek szerkesztésében jártas kollégát próbáltam meginvitálni, sajnos sikertelenül).

Pozitívum, és a további teendők szempontjából biztató jel, hogy a bizottsági munkába való közreműködési szándékát jelezte Szentirmai Boglárka építész, restaurátor, akivel elsősorban a tervezett szakmai kiadvány összeállításáról, szerkesztéséről, annak előkészítéséről egyeztettem.

Ehhez kapcsolódik, hogy a múlt évben és azóta is három fiatal statikus kollégával folytattam előkészítő megbeszélést, akik előzetesen jelezték e téma, tehát a történeti tartószerkezetekhez kapcsolódó statikus tevékenység iránti érdeklődésüket, a szakbizottság munkájában való közreműködési szándékukat, végleges válaszukat a közeli napokban, hetekben várjuk.

Csak emlékeztetőül, az újjáalakult szakbizottságban egy olyan összefoglaló szakmai kiadvány megszerkesztése, legalább tartalmi összeállítása fogalmazódott meg egyik fő célként, ami az 1994-ben még a TTI által kiadott „*Régi méretezési előírások 1839-1950*” tematikáját követve foglalná össze a korábbi kiadvány tartalmát kibővítvé a történeti szerkezetek vizsgálatát, ezáltal az azzal kapcsolatos tervezését folytató statikus tervezőknek szolgálhat támpontul, aktualizált összefoglalóul.

Ez az összefoglaló támaszkodhat a TSZ 01-2013 „*Épületek megépült teherhordó szerkezeteinek erőtani vizsgálata és tervezési elvei*” című műszaki szabályzatban foglalt szakmai módszerekre, alapelvekre, szándékunk és célkitűzésünk szerint annak célzottan a történeti szerkezetekre vonatkozó alkalmazását egészíthet ki, pontosíthatná.

2015-ben a Mérnöki Kamara által szervezett kötelező továbbképzések közül többen éppen az előző pontban taglalt műszaki szabályzatot is témául választó, a hagyományos, illetve a meglévő épületek tartószerkezeteinek vizsgálatáról szóló szakmai napon vettünk részt.

Bízunk abban, hogy részben a remélt létszámbővítés és fiatalítás révén a szakbizottság ebben az évben eredményesebb munkát tud végezni és az előzőekben részletezett szakmai kiadvány tartalmi összeállításában, szerkesztésében előrelépni.

Baratta Egon
szakbizottsági elnök

Történeti kertek Szakbizottság éves beszámolója – 2015

Januárban *Szakbizottsági ülést* tartottunk, amely elsősorban egy kerttörténeti workshop előkészítésére irányult.

Márciusban előkészítettük az októberi workshop-kirándulás pályázati anyagát, amely révén *sikeresen nyertünk is az NKA-tól* a szervezésre pénzt.

Részt vettünk az Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság által meghirdetett *Történeti városközpontok rehabilitációja c. pályázat bíráló bizottságában*.

Az ICOMOS díjban részesült hatvani kastély felújításban jelentős szerepe volt a kiemelkedő park helyreállításnak is.

2015-ben rendezte a tájépítész szakma **II. TÁJODÜSSZEIA** című rendezvény sorozatát, amely vándorkiállításból, előadásokból áll. A szakbizottság több tagja is tablókön számolt be az elmúlt öt év jelentősebb munkáiról. A nyitó kiállítás a Vigadóban volt május 7-én.

2015. október 15-én, és 16-án sikeres két napos **kerttörténeti szakmai rendezvényt** tartottunk. Az első napon a FUGÁ-ban egy rövid konferenciát, és azt követően workshopot /world cafét/ szerveztünk, a második napon pedig autóbusszal kirándulással három jelentős, újonnan felújított kastélyparkot látogattunk meg / Dég, Fehérvár-surgó, Bicske/.

Az NKA-hoz benyújtott pályázatunkban szerepelt egy **összegző kiadvány** megjelentetése is. Célunk az volt, hogy felhívjuk a tájépítész, kerttörténész kollégák figyelmét a folyamatosan változó, de egyre nagyobb hangsúlyt kapó szakterületünk legégetőbb problémáira, még tisztázatlan kérdéseire, s végül összegezzük a szakmai eszmecsere eredményeit. A kiadvány megjelenését az Ormos Imre Alapítvány is támogatta. A decemberben elkészült kiadványunk szerkesztésében többen is aktívan résztvettek a Szakbizottság tagjai közül. Az A/5-ös színes borítóval ellátott, 20 oldalas nyomtatvány 200 példányban készült el, címe: *Gondolatok a történeti kertek védelméről- Helyzetértékelés*

Az **Örök-Zöld-Klub**, összejöveteleit továbbra is folyamatosan a FUGÁ-ban tartjuk. A klub átlag másfél- kéthavonta jelentkezett meghívott előadókkal. A tudományos igényű nyitó előadások a szakterület izgalmas kérdéseivel, feladataival foglalkoznak. Az előadásokat oldott hangvételű beszélgetések követik. 2015 folyamán elsősorban neves irodák aktuális tervezési feladatait tárgyaltuk meg.

Résztveszünk az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság képviseletében az FM által koordinált *Nemzeti Tájstratégia* készítésének *Tanácsadó Testületében*.

Szaktársaink közül többen folyamatosan tartanak tudományos és népszerűsítő előadásokat, jelentetnek meg cikkeket, tanulmányokat. A Forster Központ munkatársai közül többen hivatalosan tagjai a különböző kiemelt állami feladatok pályázat-előkészítő, szervező és bíráló bizottságainak.

Több ICOMOS tagunk erdélyi egyetemeken oktat, többek között a történeti kertek ügyét is szolgálva.

2015-ben is sikerült folyamatosan tartani a kapcsolatot a korábbi műemlékes kollégákkal, területi felügyelőkkel (Foster Központ, Miniszterelnökségi Hivatal); a Corvinus Egyetem /jelenleg Szent István Egyetem/ Tájépítészeti Karával, az MTA Tájépítészeti Albizottságával; az Építész Kamarával, valamint egyéb szakmai szervezeteinkkel (Tájépítész Szövetség). Nagyobb horderejű szakmai kérdésekben csak közösen léphetünk, és lépünk fel!

Általánosságban elmondhatjuk, hogy továbbra is felelősséget vállalunk a műemlékvédelem több évtizedes hagyományait képviselő értékek védelmében, és minden lehetséges fórumon megkísérlünk érvényt szerezni szakmai nézeteinknek!

A Szakbizottság szomorú eseménye volt idén dr. Örsi Károly elvesztése, akinek emlékére meleg hangvételű rendezvényt tartottunk a FUGÁ-ban, a család részvételével. Az októberi két napos szakmai rendezvényt is az ő emlékének ajánlottuk.

2016-ban változatlanul folytatjuk elkötelezett szakmai tevékenységünket. Továbbra is lehetőleg részt veszünk és szerepet vállalunk a „műemlékes” rendezvényeken.

Szikra Éva
szakbizottsági elnök

Ipari Örökség Szakbizottság éves beszámolója – 2015

Az ICOMOS és a TICCIH (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage) közös bizottságaként működő Ipari Örökség Szakbizottság 2015-ben is hosszú távú célkitűzéseinek megfelelően folytatta munkáját, miszerint a magyarországi ipari kulturális örökséget kelet-közép-európai kontextusba helyezve, multidiszciplináris eszközökkel kívánja vizsgálni és megőrzését elősegíteni.

A tervei megvalósítására korábban indított, éves rendszerességgel megszervezésre kerülő rendezvénysorozatát a Szakbizottság kibővítette, ebben az évben nemcsak tudományos konferenciát, hanem szakmai kirándulást is szervezett. **A szocialista korszak ipari öröksége: értékek és hasznosítás** című tudományos konferenciára 2015. február 27-én a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen került sor a BME Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezés Tanszékének társrendezésében. Az NKA Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma támogatásával megrendezett konferencián három szekcióban tíz előadás hangzott el a meghirdetett témakörben a történettudomány, az építésztudomány és a műemlékvédelem elméleti szempontjainak érvényesítésével az egyes szakterületek vezető kutatóinak az előadásában. A konferencia növekvő számú szakmai és civil közönséget mozgató meg.

A Szakbizottság a szakmai kirándulást 2015. április 10-én rendezte meg az egykori **borsodi iparvidéken** az Észak-Keleti Átjáró Kulturális és Tudományos Egyesület közreműködésével. A tanulmányúton a nagyszámú szakember és civil résztvevő az ipari örökséggel kapcsolatban a tudományos konferencián felvetett kérdéseket konkrét helyszíneken vizsgálta. A résztvevők a Szakbizottság mindkét rendezvényéről igen elismerően nyilatkoztak.

A Szakbizottság továbbra is eredményesen kapcsolódik be az ipari kulturális örökség nemzetközi kutatásába és védelmébe. Németh Györgyi meghívást kapott és megnyitó előadást tartott Szerbiában 2015. májusában az **Industrial heritage in the context of new creative spaces for cultural and economic development**, Szlovéniában pedig 2015. októberében a **Protection and reuse of industrial heritage: Dilemmas, problems, examples** címmel megrendezett, illetve a Németországban 2015. október végén sorra kerülő és globális, ezen belül pedig célzottan kelet-közép-európai történeti szempontokat előtérbe helyező **Industrial heritage and the construction of regional identities** című nemzetközi konferenciára.

Szintén nemzetközi kapcsolataink fejlesztését szolgálta az a Németh Györgyi által szervezett és rendkívül sikeres szekció, amely a 20. századi kelet- és kelet-közép-európai ipari örökséget vizsgálta tizenegy különböző nemzetiségű előadó részvételével a TICCIH **Industrial heritage in the twenty-first century: new challenges** című, 16. nemzetközi konferenciáján Lille-ben, Franciaországban.

Németh Györgyi
szakbizottsági elnök

Történeti Városok és Falvak Szakbizottság éves beszámolója – 2015

A CIVVIH a Történeti Városok és Falvak (települések) nemzetközi szakbizottsága magyar kezdeményezésre, 1982-ben alakult. Első elnöke Román András volt három cikluson át, összesen 9 évig, majd Fejérdy Tamást választották újabb kilenc évre (három alkalommal) a szervezet elnökének. Mint többen emlékeznek rá, a magyar előzmények iránti tiszteletből az alapítás 30. évfordulójának tiszteletére rendezett ünnepi ülés házigazdája a magyar ICOMOS lehetett. A szervezet jelenlegi elnöke a görög Sofia Avgerinou-Kolonia. 2015-ben megalakult a közép-európai regionális szervezet is, melynek Magyarország is alapító tagja.

Az ICOMOS legnépesebb szakbizottsága a történeti települések megőrzésének, megújulásának, fenntartásának aktuális kérdéseivel foglalkozik. Szakértői a történeti települések megőrzésében közreműködő szakterületeket (építész, történész, restaurátor, konzervátor, településtervező, városvezető, kertész, stb.) képviselő szakemberekből áll.

A magyar települések fejlődésével, fejlesztésével kapcsolatban is egyre több, örökségvédelmet érintő kérdés vetődik fel. Ezért az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság vezetősége megbízása alapján ezúton kérem azok jelentkezését, akik a szakbizottság munkájában részt kívánnak venni. Az érdeklődők jelentkezését 2016. június 15-ig várjuk a titkárság email címére: secretariat@icomos.hu

Az érdeklődés felkeltése érdekében néhány történeti településeinkre is hatással lévő aktuális kérdés, aminek megvitatása érdeklődésre tarthat számot, tervezett CIVVIH programok és feladatok:

- A magyar történeti települések identitástudatának településépítészeti vetületei (Szigetvár)
- A történeti települések érdekében az egyre inkább elkülönülő építészet, településtervezés és műemlékvédelem építészet szemléletű újra összerendezésének kezdeményezése
- A fény és az éjszakai világítás történeti települési (elhanyagolt) vonatkozásai
- Kortárs építészet és történeti települések
- Energia tudatos történeti település
- Egy lehetséges 2017-es regionális CIVVIH ülés előkészítése

Nagy Gergely
szakbizottsági elnök

* * *

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2015-ös közhasznúsági beszámolója (Eredménykimutatás, Mérleg, és Közhasznúsági Melléklet) az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság www.icomos.hu honlapján tekinthető meg, az ICOMOS Híradóban csak Közgyűlésen is kivetített *Összesített éves beszámoló – Eredménykimutatás 2015. 01. 01. – 2015. 12. 31.* tesszük közzé:

1 8 0 8 3 8 9 7 9 4 1 2 5 2 9 0 1

Statistikai számjel

0 1 - 0 1 - 7 0 6 9

Cégjegyzékszám

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület
 isített éves beszámoló - Eredménykimutatás (összkölt)

2015. 01. 01. - 2015. 12. 31.

Időszak

Ezer HUF

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év/id.	Előző év(ek) módosításai	Tárgyév	
a	b	c	d	e	
I.	Értékesítés nettó árbevétele - Vállalkozási tevékenység	1 300	0	2 000	1
II.	Aktivált saját teljesítmények értéke - Közhasznú tev.	7 364	0	800	2
III.	Egyéb bevételek ebből	21 967	0	30 485	3
	tagdíj, alapítótól kapott befizetés	4 800	0	5 053	4
	támogatások	17 167	0	25 432	5
IV.	Pénzügyi műveletek bevételei	35	0	8	6
V.	Rendkívüli bevételek	0	0	0	7
	alapítótól kapott befizetés		0		8
	támogatások		0		9
A.	ÖSSZES BEVÉTEL	30 666	0	33 293	10
VI.	Anyagjellegű ráfordítások	22 165	0	22 581	11
VII.	Személyi jellegű ráfordítások	8 636	0	8 289	12
	vezető tisztségviselők juttatásai	0	0	0	13
VIII.	Értékcsökkenési leírás	33	0	33	14
IX.	Egyéb ráfordítások	1	0	480	15
X.	Pénzügyi műveletek ráfordításai	28	0	62	16
XI.	Rendkívüli ráfordítások	0	0	0	17
B.	ÖSSZES RÁFORDÍTÁS	30 863	0	31 445	18
	ebből közhasznú tevékenység ráfordításai	0	0	31 445	19
C.	SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY (+A.-B.)	-197	0	1 848	20
XII.	Adófizetési kötelezettség	0	0	0	21
D.	ADÓZOTT EREDMÉNY (+E.-XII.)	-197	0	1 848	22
XIII.	Jóváhagyott osztalék	0	0	0	23
E.	TÁRGYÉVI EREDMÉNY	-197	0	1 848	24
		0	0	0	25
A	Központi költségvetési támogatás	16 995	0	23 317	26
B	Helyi Önkormányzati költségvetési támogatás	0	0	0	27
C	EU strukturális alapjaiból, ill. Kohéziós alpból támogatás	0	0	0	28
D	Normatív támogatás	0	0	0	29
E	SZJA 1%	55	0	37	30
F	Közzszolgálati bevétel	0	0	0	31

Keltezés: 2016. 05. 08.

a vállalkozás vezetője

MÖLLER EMLÉKÉREM

A közgyűlésen ünnepélyes keretek között került kihirdetésre a 2015-ös Möller István emlékérem kitüntetettje.

Laudálást Tahy-Tóth Ilona, az Emlékelem Bizottság tagja tartott.

A Möller emlékbizottság döntése alapján az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága a Möller István Emlékérmét

dr. Gerőné dr. Sándor Mária
régésznek

a műemlékvédelemben kifejtett meghatározó munkásságáért, különös tekintettel a régészet szakterületén belüli eredményes tevékenységéért ítélte oda.

LAUDÁCIÓ

Nem tudom mikor dönthette el pontosan, hogy régész lesz, de szerintem nagyon korán, és ezért őszintén irigylem.

Még gimnazistaként dolgozott a dr. Gerevich László vezette budavári ásatásokon, majd később, az egyetemi éveket megelőzően az egri Dobó István múzeumban. Szakmai gyakorlat és elmélet még az egyetemi évek előtt. Talán ezért is nyerte el Zádor Anna professzorasszony bizalmát, aki rögtön másodévesként fogadta a bölcsészkaron.

Diploma után gyakornok a Magyar Nemzeti Múzeumban, mint ifjú munkatárs dolgozott dr. Entz Géza mellett Máriaudvaron és Várgesztesen, majd 1961-től az OMF Tudományos Osztályán, mint régész kutató, később, főmunkatársként, a hajdúdorogi és a hajdúszoboszlói templomok erődrendszerén.

További jelentős kutatásai voltak a mecseknádasdi Szt. István templom, a kővágóttösi templom, Siklóson a Perényi bástya, a Ferences templom, a Szászvári vár és erődrendszer, Pécs belvárosában a Káptalan utca 4. sz. ház, a volt középkori kispéposti palota, a Káptalan utca 2. sz. alatti reneszánsz kőtár.

Több, kiállításokkal egybekötött régészeti konferenciát szervezett az MTA pécsi munkabizottságának tagjaként itthon és külföldön, a feltárások eredményeit és azok tudományos összefüggéseit több mint 30 cikkben, tanulmányban, önálló kötetben publikálta.

1979-ben lett kandidátus, 1980-ban avatták doktorrá. Olyan tudós asszony, akinek a munkássága nem csak a megjelent publikációkkal, hanem kutatásai, feltárásai alapján helyreállított építészeti alkotásokkal is mérhető.

Már 1965-ben megkezdte azt a munkát, ami egész szakmai pályafutását meghatározta, és amit, ha kisebb, kényszerű megszakításokkal is, de egészen a múlt évi sikeres befejezéséig aktív kutatóként követhetett. Pécs Püspökvár középkori egyetem feltárási munkáinak fontosságát az is jelzi, hogy titkára volt egészen megszűnéséig, a Pécs városa által alapított Középkori Egyetem Alapítványának is.

Neve mellett a rejtélyes „G.” dr. Gerő Győző turkológus régészt jelzi, aki társa volt, mint férj és munkatárs, és akivel együtt dolgoztak a pécsi Püspökvár úgynevezett északi kertjében a Székesegyház, az északi – keleti - nyugati várfal által határolt ásatásokon.

Munkásságát eddig is különböző díjakkal ismerték el, de egész életműve példaértékű és követendő a mai kor műemlékes szakembereinek.

Tahy-Tóth Ilona

Dr. Sándor Mária nem tudott jelen lenni a Közgyűlésen, a kitüntetést 2016. július 4-én otthonában vette át. Meghívottként jelen voltak nem csak a bizottsági tagok, Valter Ilona régész, Tahí Tóth Ilona építész, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnöke dr. Fejérdy Tamás, hanem Sándor Mária régi barátai, munkatársai is, mint Hokkyné Sallay Marianne művészettörténész, Schönerné Pusztai Ilona építész, és számtalan a műemlékes szakma elmúlt évtizedeinek fontos eseményét dokumentáló fotós kolléga, Hack Róbert is.

A díjat Fejérdy Tamás és Tahí Tóth Ilona adták át, majd Sándor Mária köszönő szavai hangzottak el, megemlékezve arról az évtizedek óta tartó közös alkotó, szakmai, később baráti kapcsolatról, ami közte és Schönerné Pusztai Ilona építész között kialakult, így ez a díj jelképesen az Övé is, így fogalmazott. Megemlékezett továbbá férjéről, dr. Gerő Győző turkológus régészről, akivel legfontosabb munkáinál együtt dolgozott, és aki mellett folyamatosan, egész életében tanult.

Meghitt családi környezetben, később kötetlen baráti beszélgetésben ünnepeltek együtt a régi munkatársak, felidézve az elmúlt évtized eseményeit, amikor még volt idő a műemlékvédelemben együtt dolgozó elméleti és gyakorlati munkát végző szakemberek együtt gondolkodására egy-egy fontos, vagy kevésbé fontos emlék megmentése érdekében.

*

ICOMOS PANTEON

A magyar műemlékvédelem már eltávozott nagy alakjainak emléket állító ICOMOS Műemlékvédelmi Panteon 2016-ban újabb jeles taggal bővült. Mendele Ferenc munkásságáról, és életútjáról Fejérdy Tamás tartott megemlékezést. Az ICOMOS Műemlékvédelmi Panteon Emléklapot Anda Juditnak, Mendele Ferenc feleségének adta át, aki ezt rövid megemlékező beszéddel köszönte meg.

ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG

Műemlékvédelmi Panteon

MENDELE FERENC (1934 - 1994)

Ybl-díjas építész, műemlékvédelmi vezető.

Egy kis baranyai faluban, Beremenden született, ami mindvégig meghatározta a hivatását. Pécsen és Mohácson járt középiskolába, 1953-58 között a Budapesti Műszaki Egyetem Építész-mérnöki Karán végzett, ezt követően két évig az egyetem munkatársa. Pályája kezdetén, Vargha László tanítványaként a gyakorlatban valósította meg Györffy István elképzeléseit, a „néprajzi műemlékek” megmentését. 1960-ban állt az intézményes műemlékvédelem szolgálatába. A Tudományos Osztályon a népi építészet kutatója, majd a Tervezési Osztály kiemelkedő tehetségű mérnökeként az építész műhelyben bontakoztathatja ki tervező építési talentumát. A régi épületek helyreállításához való kifinomult érzék, rendkívüli szerénység, a műemlék iránti tisztelete, az értékek érvényre juttatása, szakmai alázat jellemzi. Ismerte a régi építőanyagokat, szerkezeteket és a hagyományos építőtechnika fogásait, és annak titkát is, hogyan lesz ezekből a funkció alázatos szolgálójaként, egyszerűségében szép, tiszta forma. Első jelentős helyreállítási feladata a népi műemlékvédelem emblematikus helyszíne, a nagyvázsonyi Schumacher-ház. Népi műemléknél ekkor (1961-62) alkalmazták először a *grand art* emlékeknél már bevett gyakorlat szerinti műemlék-helyreállítás módszerét, amelynek eredményeként az első, eredeti helyszínen megőrzött tájházat *in situ* berendezve nyithatták meg a nagyközönség előtt. Ugyancsak ő rakta le a népi építészeti *területi védelem* alapjait Hollókő Ófalu esetében. Az alapkoncepció kidolgozását követően számos lakóház megmentésének terveit készítette, megvalósulását felügyelte. A falusi települések rehabilitációs terveiért, kiemelten a hollókői együttesért 1972-ben Ybl-díjban részesült. Pályája során közel negyven műemléket állított helyre. Kimagasló alkotásai között találjuk Egregy, Csemeszkopács, Pécs-Málom, Szamostatárfalva, Nagyharsány középkori templomait. Nevéhez fűződik a Dunaföldváron a Csonka-torony és a reneszánsz vár, a siklói Perényi-bástya helyreállítása, részese a simontornyai vár felújításának is. Nagyvázsony, Hollókő, Tihany, Balatonszentgyörgy lakóházai és ipari létesítmények: a szendrői kékkfestő ház, a túristvándi vízimalom, a kiskunhalasi szélmalom, a keszthelyi Helikon magtárépülete is az ő műemlék-helyreállító munkáját dicsérik.

1975-ben igazgatóhelyettesként, majd 1980-tól igazgatóként az Országos Műemléki Felügyelőség vezetője. 1989-ben, az Országos Műemléki Felügyelőség átszervezésekor műszaki igazgatónak, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal megalakulásakor, 1992-ben a Magyar Építészeti Múzeum igazgatójának nevezték ki. A hivatal egyre növekvő terhei mellett sem szakadt el végleg az alkotó munkától, amelyet két alkalommal építészeti nívódíjjal ismertek el, 1972-ben Ybl-díjat kapott, emellett Madách Emlékplakettel, Magyar Műemlékvédelemért plakettel és Pro Architektúra-díjjal tüntették ki. Az Európa Nostra-díjnak, melyet a siklói Malkocs bej dzsámi helyreállításáért kapott, már csak az értesítését vehette kézhez, az átadásán már nem lehetett jelen.

Címzetes egyetemi docens, főiskolai tanár, tanít a Műegyetem Műemlékvédelmi Szakmérnöki tagozatán, a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskolán, a budapesti és a debreceni Ybl Miklós Építőipari Főiskolán, s az Egr Nyári Egyetem kurzusain – generációk fiatal építészeit vezetve be a népi építészeti kultúra titkaiba és szeretetébe. Szakirodalmi munkássága: száznál több cikk és tanulmány, s két önálló kötete jelent meg – Hollókőről és a Felső-Tiszavidék népi építészetéről. Az alkotó munka mellett kezdettől fogva részt vett a hazai és a nemzetközi szakmai közéletben, előbb a Magyar Építőművészek Szövetsége Műemléki Bizottsága elnökeként, majd a MTA Építészettörténelmi és Elméleti, valamint Agrártörténelmi Bizottságaiban, továbbá az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága keretében a Népi Építészeti Szakbizottság elnökeként. Tudása és tekintélye Mendele Ferencet a magyar műemlékvédelem jelesei közé emelte, nevét a határon túli és nemzetközi szakmai körökben is ismertté tette.

A közgyűlés végén ünnepélyes keretek között megemlékeztünk arról, hogy idén 20 éve működik Egyesületi formában az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság.

A közgyűlést követő ebéd után Fejérdy Tamás elnökletével tudományos konferencia került megrendezésre **„Esetek – Elvárások – Elvek (nem csak) a Zsámbéki templomromról”** címmel. Puskás Imre, kulturális örökségvédelemért felelős helyettes államtitkár köszöntője után Marthi Zsuzsa: *Kié a Romtemplom?*, Valter Ilona: *Zsámbék és a magyar műemlékvédelem története*, Holnapy Dénes Márton O.Praem: *A jelkép ereje*, Klaniczay Péter: *A rommá lett rom* és Zsembery Ákos: *A rekonstrukcióra hajló műemlék-helyreállítás elvi és erkölcsi kérdései* előadásai hangzottak el.

A konferencia zárásaként, Nagy Gergely moderálásával megtartott kerekasztal-beszélgetésen Alföldi György, Cséfalvay Gyula, Deák Zoltán, Dévényi Tamás, Klaniczay Péter, Krähling János, Marthi Zsuzsa, Máté Zsolt, Veöreös András a romemlékekkel kapcsolatos építészeti-műemlékvédelmi lehetőségeket fejtegették. Kimondva, kimondatlanul a vélemények a zsámbéki templomrom sorsa körül forogtak.

A műemlékvédelem elveinek utóbbi húsz esztendőben bekövetkezett változása után a romként megőrzés vagy a kiépítés mellett sorakoztattak fel érveket a szakemberek. A jelenlegi állapot látványában minden bizonnyal festőibb, a folyamatos konzerválás tiszteletben tartja a meglevő maradványokat, ugyanakkor műszaki szempontból a romos épület megőrzése nehezebb feladat elé állítja a fenntartó közösséget, mint egy befejezett épületé. Hozzá kell tenni, hogy ez a műemlékvédelmi feladatok finanszírozási problémáira hívja fel a figyelmet, hiszen egy esetleges kiépítés árából valószínűleg egy évszázadig biztosítható volna az épület szakszerű karbantartása...

Zárásként a résztvevők legkitartóbb, maroknyi csapata a templomromot látogatta meg, mely – túl azon, hogy a magyar középkori építészet egyik kiemelkedő emléke – különleges helyet foglal el a helyreállított (?) műemlékeink sorában is, hiszen magán viseli három különböző szemléletű helyreállítás (Möller, Lux és Sedlmayr) nyomát is. Kérdés, hogy ezeket a beavatkozásokat kell-e védenünk? Megőrizhető-e hosszú távon ilyen módon az EMLÉK? Helyes-e ha ötvenévente az adott kor szellemében helyreállítjuk (konzerváljuk? restauráljuk? tatarozzuk?) a műemléket? Van-e valós igény az épület kiépítésére, vagy ezt csupán a

folyamatos gondoskodás kényelmetlensége, esetleg – ami még rosszabb – politikai cél vagy pályázati lehetőség generálja?

A kérdés összetettségét, a templomrom sorsáról való döntés súlyát és a véleménykülönbséget mutatta az is, hogy a kiépítés mellett állást foglaló városvezetéssel szemben a zsámbéki lakosokat képviselő felszólaló a romként megőrzés mellett tette le a voksot.

Valóban csak a kiépítés vagy az anyaghasználatban és részleteiben kétes hitelességű rekonstrukció révén tudja az épület a társadalomra gyakorolt identitásnövelő szerepét betölteni? Aligha. Ha van Magyarországon három műemlék amit romként kell megőrizni, akkor Zsámbék valószínűleg ezek közé tartozik.

Szomorú szívvel továbbítom a gyász hírt, hosszas, súlyos betegségben elhunyt kedves barátunk, a magyar műemlékvédelem fontos szereplője, az OMvH volt elnöke

Kalmár Péter
(1941. július 4. Debrecen – 2016. május 31. Eger)

Kalmár Péter 1969-ben szerzett gépészmérnöki diplomát a Budapesti Műszaki Egyetemen, majd viszonylag korán bekapcsolódott Eger városának a közéletébe, részben politikai, részben városi vezetőként. Ugyanott, Egerben, a Műemlékvédelmi Egri Nyári Egyetem négy és fél évtizedes történetének keretében került először közelebbi kapcsolatba a műemlékvédelemmel. Tíz éven keresztül, 1983-tól 1993-ig a TIT Egri Műemlékvédelmi Nyári Egyetemének titkára, amely minőségében felejthetetlen teljesítményt nyújtva maradandó pozitív élményeket adott e kurzusok résztvevőinek, és, nem mellékesen, kiváló ismerője lett a hazai műemlékvédelem múltjának és (akkori) jelenének.

Életében komoly váltások is előfordultak – mi, akiknek megadatott, hogy személyesen, közelről ismerjük Őt, néha aggodalommal, de annál nagyobb tisztelettel követtük döntéseit, amelyeket egyértelműen azért hozott meg, hogy hű maradjon az általa követett elvekhez, eszmékhez. Kalmár Péter ugyanaz az egyenes, tiszta ember maradt minden körülmények között – függetlenül attól, hogy éppen munkanélküli volt-e (1992 és 1994 között) vagy éppen országgyűlési képviselő (1994-1996-ig).

A törvényhozásban az önkormányzati és rendészeti állandó bizottságban dolgozott – összesen két évig, mert 1996. június 17-i hatállyal kinevezték az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnökévé, s ezért lemondott a képviselői mandátumáról. Ezzel a vállalásával, döntésével bizonyosságát adta annak, hogy a műemlékek és megőrzésük az Ő számára kiemelkedően fontos feladat. Az OMvH elnökeként a Tőle megszokott összeszedettségével, odafigyeléssel és emberséggel (sajátos, felejthetetlen humorát is latba vetve!) irányította az intézményt a végül csak két évre korlátozódott elnöki mandátum ideje alatt. Ez után, bár többször is tanúbizonyosságát adta, hogy érdeklődése és elkötelezettsége a műemlékvédelem iránt nem szűnt meg, mégis inkább visszavonult. Most hogy eltávozott közülünk, még jobban fáj, hogy egyre kevesebbszer találkozhattunk Vele, hogy nem próbáltuk meg jobban bevonni legalább a számára oly kedves dolgok körüli gondolatok megvitatásába, megbeszélésébe. Érkeztek rossz hírek betegségének súlyosbodásáról, mi mégis abban reménykedtünk, hogy legalább a közelgő ez évi Nyári Egyetem alkalmából talán találkozhatunk Vele.

Együttérzéssel osztozunk a gyászban feleségével, Kácsor Margittal, megköszönve mindazt, amit Kalmár Péter adott nekünk.
Emlékét megőrizzük, nyugodjék békében!

Dr. Fejérdy Tamás DLA
elnök
ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság

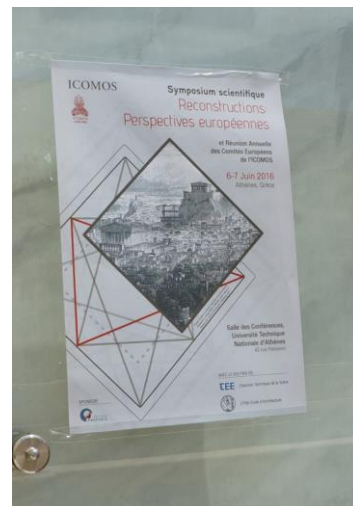

Beszámoló

az ICOMOS Európai Nemzeti Bizottságai elnökeinek regionális üléséről Athén, 2016. június 6-7

Az ICOMOS különféle testületi csoportosulásai közül az elmúlt évtizedekben jelentősen megerősödött a regionális csoportok együttműködésének a szerepe, és ez különösen is igaz az európai régióra. Évente általában két alkalommal kerül sor a régió nemzeti bizottsági elnökeinek a találkozására, tanácskozására, amelyek közül az egyik hagyományosan az ICOMOS Tanácsadó testülete (Advisory committee/Comité consultatif, a továbbiakban: ADCOM) éves üléséhez kapcsolódott és kapcsolódik. Ez ugyanakkor csupán néhány órás, legfeljebb félnapos alkalom a régiót illető legfontosabb, illetve leginkább időszerű kérdések számbavételére, megbeszélésére.¹

Az athéni ülés viszont azoknak a regionális üléseknek a sorába tartozik, amelyekre év közben, általában nyár elején kerül sor, meghatározott programjukban fontos szerepet kap egy-egy kiválasztott téma körüljárása, megvitatása is. Az ICOMOS Görög Nemzeti Bizottság², személy szerint annak elnöke, Athanasios Nakasis és elnökhelyettese, Sofia Avgerinou-Kolonias (aki egyben a CIVVIH elnöke, és a vendéglátó egyetem tanára is) meghívására gyűltünk tehát össze Athénban, az Athéni Műszaki Egyetem Építészeti és Urbanisztikai részlegének az épületében. A regionális üléseket ugyanakkor hagyományosan az „illetékes”, azaz az európai ICOMOS alelnök hívja össze hivatalosan, és ő is vezeti végig a programot, a mi esetünkben tehát Grellan Rourke (Írország).

A kétnapos programot, azaz a tudományos tanácskozás programját, valamint a regionális ülés napirendjét e beszámolóhoz mellékletként csatoljuk. A szokásoshoz képes jelentősen nagyobb létszámú részvétel – összesen mintegy 65-70-en voltunk – bizonyára a vonzó helyszínnek, azaz Athén kiemelkedő műemlékeinek is szólt, de bizonyára fontos szerepe volt a kapcsolódó tanácskozás meghirdetett „Rekonstrukció – európai perspektívák” című témájának is. A szervezés és előkészítés erősségét dicséri, hogy a résztvevők már ott helyben kézhez vehették a rendezvény első napjára időzített szakmai tanácskozás keretében elhangzó 20 perces előadások rövid összefoglalásait tartalmazó füzetet, a résztvevők névsorával.

¹ Legközelebb 2016 októberében, az elmúlt évihez hasonlóan egy „köztes” (tehát nem tisztújító) közgyűléssel összekapcsolt ADCOM ülés keretében lesz megtartva, Isztambulban.

² Köszönet illeti az őket támogató partnereiket is (Technical Chamber of Greece és NTUA School of Architecture), akik lehetővé tették, hogy az ország ismert nehézségei ellenére az egész rendezvény nagyvonalú szervezésben, zökkenőmentesen megvalósulhatott

A megjelenteket a vendéglátó intézmény nevében Eleni Maistrou, az Építészkar dékánja (amúgy ICOMOS és ezen belül CIVVIH tag), Athanasios Nakasis, a Görög Nemzeti bizottság elnöke és végül Grellan Rourke, mint a régiós ICOMOS alelnök köszöntötte. Ő egyrészt köszöntötte a partnerszervezetek megjelent képviselőit, másrészt közvetítette több, itt megjelenni nem tudó partnerképviselő üdvözlését, majd a rekonstrukciós tematika felvezetését is megkezdte, amelyet két felvezető előadás követett a házigazdák részéről:

A tudományos ülés bevezetőjeként **Sofia Avgerinou Kolonias** (Görögország, ICOMOS alelnök) Athén klasszicista kiépítését mutatta be a tervpályázatoktól a megvalósult állapotig. A görögországi klasszicizmus európai jelentőségét az adja, hogy közvetlenül a stílus forrásából táplálkozhatott, bár művelői többnyire nyugat-európai építészek voltak. A korszak legfontosabb emlékei a városszerkezeten túlmenően a királyi palotának épült Parlament, Könyvtár, Egyetem és a tanácskozásunknak is helyet adó Műszaki Egyetem.

Georgia Marinou (Athén, Műszaki Egyetem) az 1933-as, (részben) Athénben megtartott CIAM kongresszusról, és a kongresszus végén elfogadott Athéni kartáról számolt be.

Marko Špikić a horvát ICOMOS elnöke *Történet, elmélet és társadalom napjaink építészeti rekonstrukciói kapcsán* című előadásában összefoglalta a műemlékvédelmi teóriákat a XIX. század végi purizmustól Riegel, Dhio, Boito elméletein keresztül napjaink irányzataiig. Elemezte a rekonstrukció fogalmát és a tevékenység építészeti, történeti, érzelmi és etikai oldalát.

Bogusław Szmygin (ICOMOS Lengyelország) előadásában azt feszegette, hogy a rekonstrukcióval foglalkozó elméletek milyen mértékben tudják a gyakorlatban segíteni a helyreállítási munkákat. A rekonstrukciós folyamatban négy fontos tényező játszik szerepet:

- Maga a műemlék, mint a rekonstrukció közvetlen tárgya
- A rekonstrukció – a választott műszaki megoldások
- A műemlék pusztulásának körülményei
- A rekonstrukció körülményei

Összességében azt mondhatjuk, hogy – bár a műemlék, mint történeti forrás, dokumentum változatlan formában megőrzendő – a rekonstrukció megvalósítása elvi érvekkel nem zárható ki, ugyanakkor a folyamatot szabályozó általános szabályrendszer nem állítható fel, hiszen minden eset más és más.

Susan Denyer (Anglia) *Elképzelhető-e semleges rekonstrukció?* című előadásában kifejtette, hogy a történelem soha nem semleges, és kitért a műemlék pusztulásának történeti, szociológiai kérdéseire. A ma már klasszikusnak számító rekonstrukciók (Varsó, Mostar, Drezda) nemzeti identitás által megalapozott hitelességéhez nem férhet kétség. Ugyanakkor ezek a példák a szakmailag is hiteles rekonstrukciók közé tartoznak. A szakemberek felelőssége nagy a konzerválás vs rekonstrukció kérdés eldöntése során.

Athanasios Nakasis (ICOMOS elnök, Görögország) a krétai kultúra két emlékéen, a zakrosi és a knosszosi palota, valamint az athéni Acropolis és a thesszaloniki Rotonda példáján keresztül mutatta be a „műemlékek életét”, valamint a szakemberek és a társadalom rekonstrukciós folyamatokban játszott szerepét.

Jean-Christophe Simon (ICOMOS Franciaország) francia nyelvű, vetített képek nélküli előadásának címe: *A rekonstrukció építése* volt.

Zeynep Ahunbay a török ICOMOS alelnöke előadásában a rekonstrukció és a hely szellemiségének megőrzése közötti összefüggéseket vizsgálta néhány isztambuli példa bemutatásával. Az elpusztult épületek az átalakult városszerkezet miatt más helyen történő újjáépítése talán segíti a hely szellemének megőrzését (egy másik helyen?), mindenesetre elég távol áll attól, amit műemlékvédelemként tudunk értelmezni.

Christoph Machat (ICOMOS Németország) német példákat mutatott a rekonstrukcióra. A második világháborúban elpusztult épületek, illetve épületegyüttesek német alapossággal, abszolút hiteles dokumentumok alapján történő újjáépítésére számos példát találunk. A folyamat legfiatalabb emléke a drezdai Frauenkirche épülete a konferencia során többször is napirendre került.

A következő előadást **Fejérdy Tamás** tartotta. Beszámolójában kifejtette a rekonstrukció és a restaurálás közötti különbséget, a rekonstrukció és a (hiteles?) másolat viszonyát és természetesen kitért a műemlék immateriális, esztétikai és művészeti vonatkozásaira is. Hazai példák (Nyírbátor, Visegrád, királyi palota) bemutatásával tette fel a kérdést: hol lehet megállni, ha egyszer elkezdünk rekonstruálni egy elpusztult épületet?

Josef Štulc (ICOMOS Csehország) hazája rekonstrukciós gyakorlatáról számolt be. Az előadásból kiderült, hogy a második világháború utáni Csehszlovákiában – (ahogy hazánkban is) – tovább élt a purizmus kizárólag a középkort értékként elismerő gyakorlata, aminek számtalan barokk és XIX. századi műemlék, illetve műemléki részlet esett áldozatul. A XXI. századi helyreállítások, részleges rekonstrukciók azonban már teljesen más szellemiségben, minden történeti korszak tiszteletben tartásával születtek.

Vjekoslava Sankovic Simcic (ICOMOS Bosznia-Hercegovina) a *Rekonstrukció mint veszély* című előadásában a tudományos kutatást, illetve annak eredményeit fel nem használó nem hiteles rekonstrukció és a régieskedő modorban tervezett új épületek településképre gyakorolt káros hatásaira hívta fel a figyelmet.

Irene Efesiou és **Eleutheria Tsakanika** (Athén, Műszaki Egyetem) egy 2015-ben, egy hatalmas vihar következtében összeomlott XIX. századi, műemléki védetség alatt álló kőhíd tervezett újjáépítéséről számolt be. A tervezés a folyóba hullott, de egyben maradt faltömegek anastilosys-jellegű visszaépítésével számol.

Kirsti Kovanen (ICOMOS Finnország) a második világháború karéliei pusztításainak következményeiről, a lakóépületek negyvenes évek végéig húzódó újjáépítéséről tartott előadást.

Marc Kocken (ICOMOS Hollandia) régészként elsősorban az alapfalakig elpusztult épületeket érintő rekonstrukciós kérdésekkel foglalkozott. Hollandiában több esetben választották az elpusztult épület visszaépítése helyett a tömeg absztrakt szerkezettel (acélvázal) történő megmutatását. Az eredmény: a látogató kézzel foghatóan érezheti az egykori épület dimenzióit anélkül, hogy a dokumentatív értékű maradványok jelentősebben sérülnének.

Sergiu Musteata (ICOMOS Moldova) a Soroca-vár helyreállítását mutatta be. A megmaradt falakra formájuk tekintetében megkérdőjelezhető hitelességű toronysisakok kerültek, ugyanakkor a felújításnak, és a hozzá kapcsolódó marketingnek köszönhetően a vár az ország leglátogatottabb turisztikai célpontjává válhatott.

Az előadásokat előre közreadott kérdések mentén moderált kerekasztal-beszélgetés követte.

Tanulmányi látogatások

A rendezvény második napjának első felében szakmai vezetéssel először bejártuk az **Akropolisz Múzeumot**, ami valóban nagyon tartalmas és érdekes volt.

A nem túl régen elkészült intézmény egészen korszerű muzeológiai eszközökkel is operálva viszi közel a látogatókhoz az akropolisz történeti, építészeti- és művészettörténeti értékeit.

Ezt követően **az Akropoliszt a maga fizikai valóságában** is bejártuk, saját vezetéssel, de azért mintegy belevegyülve a turisták hatalmas, mindent elöntő áradatába.

Szerencsére azonban ezzel még nem ért véget ez a program-szakasz: **kivételezettek lévén, bevezettek minket a Parthenon belső részébe**, ahol nagyban folyik a restaurálás, illetve a rekonstruktív elemektől sem mentes megerősítés munkája. A munkák egyik vezető építésze vezetett bennünket, felvázolva, hogy mit miért csinálnak – kezdve a Balanos féle hőkori restaurálás kettős értékelésével, mármint az elismerés és a kritika kettősségével.

Az elismerés a lényegében ma is, általuk is követett koncepciót, a kritika az akkori anyaghasználatot (beton, vas) és technológiát illette. Valójában mára már szinte minden akkori beavatkozást, hozzátételt el kellett távolítani. Jelenlegi munkánál „eredeti” márványt használnak a fogpótlás-szerűen illesztett kiegészítésekhez, a kapcsok és más szükséges fém-elemek pedig **platinából** készülnek.

Folyamatosan, pontosabban ütemről-ütemre folynak a munkák, aminek részben finanszírozási – ütemezési okai vannak, részben pedig a változó, illetve még véglegesen el nem fogadott „végső állapot” meghatározásának a hiánya. Ez valójában a rekonstruktív beavatkozások sajátja: a stabilizálás igényével indul, aztán a kiegészítések nyomán egyre inkább az lesz a kérdés, hogy meddig megy el, illetve hol fog – hol lehet – megállni a hozzátételekkel?³

A látogatás után – nem tervezett programelemként – az Akropoliszból lefelé jövet sikerült igen rövid idő alatt a szó legszorosabb értelmében bőrig ázni egy hirtelen felhőszakadás következtében, amely intermezzót egy érdekes épületegyüttes, a **Benizelon Mansion** (Athén, Plaka, Andrianou 96) meglátogatása követett.

Angelos Benizelou arkhón volt a tulajdonosa, a későbbi Szt. Filotea édesapja. A ház legrégebbi részei visszamennek a 16-ik századig, ami ma látható, az inkább a 17-ik, korai 18-ik századból való. Az Ottomán periódusból fennmaradt (EU pénzből erősen helyreállított) tipikus balkáni-török épület loggiával, patióval és kúttal jelenleg múzeum, de leginkább saját magát, mint épület (típust) bemutató turista látványosság.

A tanulmányi séta tervezett befejező részét viszont, amely a Hansen féle „neoklasszikus” épületek (a klasszicista „trilógia”)⁴ megtekintését tartalmazta volna, elmosta az eső, azaz elmaradt az eső okozta program-csúszás miatt.

³ Vö. a helyszínen kapott, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság könyvtárba elhelyezett periodikában foglaltakkal: „The Acropolis Restoration News”, 14-15- November 2015, YSMA, 2015, Athens, Greece

⁴ Az újkori Athéni Akadémia, a mellette lévő Athéni Egyetem és a Nemzeti könyvtár

Az ICOMOS Európai Csoport ülése

Az ülés első aktusaként néhány kiegészítő elemmel elfogadott (mellékelt) napirend sorrendjében haladva, röviden összefoglalva, az ülés során a következőket tárgyaltuk meg:

0) Az előző (Fukuokában megtartott, rövid) ülés emlékeztetőjének az elfogadása. Miután nem volt akkor előre felért jelentéstevő⁵, Riin Alatalu (Észtország) vállalta, hogy elkészíti az emlékeztető tervezetét, amit Grellan Rourke meg is köszönt most neki (távollétében), de azért megjegyezte, hogy nem sikerült mindenben visszaadni az ülésen elhangzottakat. Mindenesetre az emlékeztetőt egyhangúlag elfogadtuk.

1) A Tanácsadó Testületi munkacsoport munkájáról beszámoló (D. McDermott),

- amely az éves jelentésekkel kapcsolatosan volt hivatott javaslatot tenni. Egyrészt bejelentette, hogy a Munkacsoport megszűnt, szerepét az ADCOM megválasztott képviselői – 3 a nemzeti bizottságok, 3 a nemzetközi tudományos szakbizottságok képviselőiben – alkotta team vette át. Sheridan Burke (az ADCOM Fukuokában megválasztott [ausztrál] elnöke) vezetésével 6 hetente találkoznak-tanácskoznak. Arra jutottak, hogy közreadnak egy egyszerű, rövid úrlapot, amelyet kitöltve készíteni kellene minden bizottságnak olyan éves jelentést, amely év közepétől a következő év közepéig tart. Ezt a javaslatot mi, az athéni ülésen jelenlévő európai nemzeti bizottsági elnökök, egyhangúlag elvetettük, mivel mindenki éves január 1-től december 31-ig tartó időszakot lefedő éves jelentéseket készít.
- szó esett az úgynevezett "fiatal tagok" (young members) kezdeményezéséről, az utánpótlás szervezésének a szükségességéről, amelyet az oktatás és a széleskörű információnyújtás eszközeivel is igyekezni kell biztosítani.
- a napirendi ponthoz kapcsolódó vita keretében „elvetettük” a jelentéstételi határidő-módosítási javaslatot; G. Koren (Izrael és ICLAFI) szóba hozta az időszakos nemzetközi tagság bevezetésének a lehetőségét, olyan esetekben, ahol (még) nincs adott nemzeti bizottság; valamint az ICOMOS Europe Group honlapjának érdemi használatára szólított fel N. Ahlberg (Svédország).

2) Az Európai Kulturális Örökség Éve 2018 kezdeményezés kapcsán

- M. Falser (Ausztria) bemutatta az 1975-ös Európai Építészeti örökség Éve 40-ik évfordulójára általa szerkesztett hatalmas kötetet, rámutatva az akkor rendezés tanulságaira, pl. arra, hogy 12 éven keresztül (!), 1963-tól 1975 folyt az esemény előkészítése.
- Ch. Machat (Németország) Jörg Haspel helyett ismertette a 2018-as EKÖÉ kezdeményezést, mint német iniciatívát, annak „Shared heritage”⁶ jelszavát. A demográfiai változások (beleértve a migrációt is, persze), a szimbolikus értékek és a fiatalok megnyerése nagyjából a legfontosabb al-témák. Az év megünneplésében minden szervezet, intézmény stb. részvétele lehetséges, sőt kívánatos. Németországban pl. az ún. „Jugendbauhütte” kezdeményezés az egyik ilyen elem.
- Többen hozzászóltak, világossá téve, hogy bár a kezdeményezésről már hivatalos megnyilatkozás is volt – pl. éppen az illetékes EU biztos Navracsics Tibor részéről, az Europa Nostra is lelkesen támogatja, de valójában még nem született meg az EU döntés. Igaz, ez az egész nem szabad, hogy csak EU keretben valósuljon meg, az 1975-ös év is Európa Tanácsi felhívás volt – az akkor még kétfelé osztott Európában.
- Felmerült, hogy talán jobb központi téma lehetne a „Sustainability”, azaz a „fenntarthatóság”, a német ICOMOS viszont ragaszkodna az eredeti „Közös örökség” témához.

Konklúzióként létrejött (?) egy munkacsoport, tagjai: Benedict Selfslagh (Belgium), Jörg Haspel (Németország), Susan Denyer (Egyesült Királyság) és Sofia Avgerinou.Kolonias (Görögország).

⁵ Ezen az Athéni ülésen francia, brit és török kollégák vállalták, hogy elvégzik a riportőr feladatát – később majd meglátjuk, hogyan sikerült

⁶ „Közös örökség” – abban az értelemben, hogy „osztunk az örökségi értékeken”

Michael Falser (Ausztria) láthatóan szintén szeretne bekapcsolódni. Hozzátesszük, hogy talán az is jó lenne, ha lenne a munkacsoportnak tagja a korábbi szocialista országok közül is...

3) A műtárgyak illegális forgalmáról – összefüggésben a háborús és egyéb zavaros helyzetekkel – Elena Korka (Görögország) tartott bevezetőt, hangsúlyozva a dolog egyre súlyosabbá váló időszerűségét, és a területen bármilyen funkcióval, vagy affinitással rendelkező valamennyi nemzeti és nemzetközi szervezet, intézmény közötti szoros együttműködés fontosságát és sürgősségét.

- Felvetődött (Fejérdy Tamás, majd Teresa Coletta, Olaszország), hogy ezt miért nem a Kék Pajzs (Blue Shield) intézményközi együttműködés keretében tesszük? A válasz eléggé lesújtó volt: a Blues Shield gyakorlatilag nem működik, megszűnt...
- Kirsti Kovanen (Finnország, illetve ICOMOS nemzetközi főtitkár) szerint önkéntesekből álló munkacsoportot kellene felállítani a probléma kezelésében való ICOMOS részvétel lehetőségeinek a feltárására.

4) beszámoló a szíriai örökséggel foglalkozó munkacsoport munkájáról.

- az athéni ülésen részt venni nem tudó Samir Abdulac helyett Dominique Schneider olvasta fel a hosszú beszámolót, amelynek lényege az, hogy a valóban hősiesség ellenére egyelőre nem nagyon van előrehaladás ezen a téren (bár egyes visszafoglalt területeken azonnal megkezdődött a károk felmérése, a munka szervezése); illetve hogy nem csak Szíria, de többi érintett ország örökségének a helyzete is aggasztó, azokkal is kell(ene) foglalkozni. A jelentést teljes egészében meg fogjuk kapni.

5) Verspatak – Rosia montana – Alburnus Maior helyzetjelentés és támogató határozat elfogadása. Irina Iamandescu (Románia) beszámolt a(z amúgy már ismert) kedvező fejleményekről, a projekt beszüntetéséről, és arról, hogy a helyszínt Románia felvette a várományosi listájára. A 17 éves (!) tiltakozási folyamatról hosszas beszámolót tartott. A végén Fejérdy Tamás kiemelte azok szerepét – köztük is különösen Visy Zsoltét⁷ – akiknek oroszlánrészük volt az elindításban és a következetes végigvitelében. A határozat-tervezetet támogatva – amely egyebek között helyszíni tanácsadó-látogatásra invitálja az ICOMOS szakembereit – annak pontosított szóhasználatát kértük (Fejérdy T. és S. Denyer), ami meg is született, és egyhangúlag el is fogadtuk. Ezt az átdolgozott szöveget is meg fogjuk kapni hamarosan (de legkésőbb az ülés emlékeztetőjével).

6) A „Fiatal Szakemberek” kezdeményezés önálló napirendi pontként is szerepelt.

- Gideon Koren (Izrael) beszámolt a 3 éves programjuk előrehaladásáról (amelyet amúgy már Fukuokában is bemutattak), amely valóban komoly részvétel és erőfeszítést mutat. Nehezményezte, hogy az e tárgyban körbeküldött kérdőívre csak 1 nemzeti bizottság reagált. Továbbá körvonalazta, hogy erőteljes javaslatokat kívánnak megfogalmazni és elfogadtatni e tárgyban az ICOMOS megfelelő testületeivel. Egyebek között olyan kvótára, amely kötelezően előírná, egészen a szakbizottságokig bezárólag, hogy legalább hány „fiatal” tagnak kell a vezetőségekben, vagy a bizottságokban részt venni.
- Ezzel kapcsolatos döntés ez alkalommal nem született, bár a megoldást mindenki nagyon fontosnak tartja – ez a jövő záloga. Kérdés, hogy ezt mennyire lehet adminisztratív eszközökkel biztosítani?

7) A „Működési szabályzattal” (Rules of procedures) kapcsolatosan

- Lázár Sumanov (Macedónia) bemutatta a javaslatait, amelyeket két téma köré csoportosított:
  - o az egyik a különféle testületek üléseinek előkészítésére, napirendjére és az ülés utáni emlékeztetők elkészítésének és közreadásának a rendjére vonatkozó javaslat, ami ugyan nagyon logikus, de nagyon bürokratikus. Ráadásul azért sem életszerű, mert nem lehet mindent mindenkivel mindig (előre és közben) egyeztetni a véleményeket

---

⁷ Christoph Machat ugyancsak fontosnak tartotta Visy Zsolt személyes szerepének a megemlékezést!

bevárni és beépíteni, és nem lehet mindig mindent mindenkivel közölni (vannak érzékeny témák, amelyek nem tartoznak pl. a szervezeten kívüli világra, stb.);

- o a másik pedig az ICOMOS rendezvényeket meghirdető-a meghívások elfogadást szabályozó javaslata volt, amivel teljes mértékben egyet lehet érteni.

o

Ennek kapcsán merült fel (G. Koren), hogy az Isztambuli ADCOM-GA mellé egy ún. rendkívüli GA összehívását is terveznék, amelyen a 2014-ben, Firenzében elfogadott Alapszabályt szeretnék módosítani. Bár részleteket nem mondott, valójában (nem hivatalosan elhangzott információkból) lehet tudni, hogy az egyik (ha nem a fő) cél az ICOMOS tisztségviselők esetében a 3 egymás utáni ciklusra való megválaszthatóság 4 ciklusra való kiterjesztése. Többen kifejtettük a véleményyt, hogy ez miért nem jó – a rendkívüli ülésen résztvevők várható alacsony létszáma, és ezért a módosítás legitimitása éppúgy szóba jön, mint az Alapszabály minél ritkábban történő módosításának a fontossága.

8) A Nemzetközi Tudományos Szakbizottságok (ISCs) közös munkaprogramjai, közös tevékenységei napirendi pontban említésre méltó információkat, megállapításokat nem kaptunk (kíváncsian várjuk az emlékeztetőben mi fog szerepelni...).

9) Európai szervezetekkel való együttműködésről G. Rourke adott rövid, a részletekkel nem foglalkozó tájékoztatást, egyebek között arról, hogy

- az Európa Tanácsban Bruno Favel (Franciaország) a Kulturális, Örökségi és Táj Irányító Bizottság (Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape azaz a CDCPP) elnöke,
- az European Heritage Alliance-ban Sarah Van Rompaey (Belgium),
- az Európai Örökség Cím (European Heritage Label) bíráló bizottságában Benedict Selfslagh (Belgium),
- az Europa Nostra-ban pedig Claus-Peter Echter képviseli az ICOMOS-t.

10) Az RBA („Right Based Approach” = Emberi Jogok Alapú Megközelítés) témájában továbbra is a norvégok viszik a prímet.

- Marianne Knutsen ismertette, hogy éppen hol tartanak; két fő irányba haladnak tovább
  - o az eddigiek összefoglalása („wrap up”), és
  - o kísérleti oktatási program (Pilot training course) bevezetésében. Ez utóbbit már egyszer meg is rendezték, 5 napos programként. Ambiciózus, 6 éves programban gondolkodnak, világörökségi fókusszal, az ICCROM, az ICOMOS és az IUCN együttműködésében, ahol – oktatásról/képzésről lévén szó – az ICCROM lenne a vezető szervezet
- szeretnék e témában egy újabb nemzetközi tudományos szakbizottság létrehozását kezdeményezni

11) Egyebek témakörben

- Margareta Ehrström (Finnország) tájékoztatást adott és támogatást kért a Vyborg (Viipuri) épített öröksége megőrzése kapcsán az Orosz ICOMOS-szal közös kezdeményezéshez,
- Elfogadtuk az ICOMOS Német Nemzeti Bizottság meghívását a jövő évi, e mostanihoz hasonló EUREG ülésünkre, amelyre ezek szerint 2017. június 4-6 között kerül sor, Berlinben, a németek „Világörökségi Nap” rendezvényéhez kapcsolódóan;
- tájékoztatást kaptunk a 2016. október 12-13-án Tallin-ban a kulturális örökségi joggal kapcsolatosan megrendezendő nemzetközi tanácskozásról

12) Új napirendi pontként: a tagdíjfizetéssel kapcsolatosan elhangzott, hogy

- a Nemzetközi Titkárság május 31 után már nem küld ki tag-kártyát. Ezt pontosítva úgy kell érteni, hogy a már tagok esetében ez így áll fenn, de új belépőt természetesen mindig szívesen lát az ICOMOS,
- felvetésem, amely szerint a tagkártyán legyen rajta az érvényességi ideje, mégpedig úgy, hogy az mindig a következő év január 31-ig tartson (mint az éves autópálya-matrica

esetében...) nagy tetszésre talált, mindenki támogatta (a persze kérdés, hogy lesz-e belőle valami...);

- Marie Laure Lavenir az ICOMOS Database teljes revízióját helyzete kilátásba (azt ecsetelve, hogy a meglévő mennyire nem működik);
- Ugyancsak ő arra is figyelmeztetett, hogy a Dokumentációs Központ nagyon sokba kerül, és alig használja valaki (amire azt mondtam, hogy attól azért arra még szükség van, sietett hozzátenni, hogy nem is akarják megszüntetni, de tudnia kell mindenkinek, hogy sokba kerül...)

13) Szintén új, felvett napirendi pontként Lazar Sumanov hangsúlyozta az ADCOM meghatározó szerepének a felélesztését, mint sürgető feladatot.

14) Ugyancsak ő kérte az Alapszabály módosítással kapcsolatos dolgok megbeszélést, de azt végül

- már a 7) napirendi pont alatt korábban megbeszéltük.

Végezetül

Ahogy azt illik, és jogos is, az ülés végén mindenki mindenkinek mindent nagyon megköszönt, különös tekintettel a görög rendezőinkre. Igaz, ami igaz, nagyon szépen megszervezték, a tanácskozás helyszínén nyújtott ebédekkel, és mindkét érdemi napon közös vacsorával segítették elő a még jobb együttműködést, a még jobb, még kollegiálisabb atmoszférát. A már említett kis kiadvány, továbbá az ugyancsak a tanácskozás helyszínén adott rövid, hangulatos zenei program is hozzájárult a rendezvény sikeréhez. A magunk részéről nyugodtan kijelenthetjük, hogy eredményes és hasznos volt a program, és abban az aktív magyar részvétel is (amire egyébként számítanak is, visszaemlékezve a korábbiakra, beleértve az általunk szervezett hasonló programot éppúgy, mint Nagy Gergely tiszteletbeli elnökünk személyét, akinek számosan küldték baráti üdvözlőlevelet).

Köszönet az itthoniaknak a részvételünk lehetőségéért, a jó előkészítésnek köszönhető zavartalan utazásért.

Dr. Veöreös András PhD
főtitkár

Dr. Fejérdy Tamás DLA
elnök

Session 2

[Co-Chairs/ présidents de séance: Teresa Patricio & Athanasios Nakasis]

- 11.25-11.45 *Construire la reconstruction*
Jean-Christophe Simon (France)
- 11.45-12.05 *Can Reconstruction revive Spatial Memory?*
La Reconstruction peut-elle raviver la mémoire des lieux ?
Zeynep Ahunbay (Turkey)
- 12.05-12.25 *German Experience of Reconstruction*
L'expérience allemande de la reconstruction
Christoph Machat (Germany)
- 12.25-12.45 *Restoration and/or Reconstruction of Historic Monuments*
Restaurer et/ou reconstruire les monuments historiques
Tamás Fejérdy (Hungary)
- 12.45-13.05 *Reconstruction in the Czech Republic: two diverse case studies*
La reconstruction en République Tchèque: deux cas d'étude différents
Josef Štulc
- 13.05-13.25 *Reconstruction as a Threat*
La reconstruction come menace
Vjekoslava Sankovic Simcic
- 13.25-14.40 Light Lunch/ Déjeuner

Session 3

[Co-Chairs/ présidents de séance: Marko Stokin & Andreas Georgopoulos]

- 14.40-15.00 *Reconstruction of the Historic Stone Bridge of Plaka in Epirus*
Reconstruction du pont historique en pierre de Plaka en Epire
Irene Efesiou & Eleutheria Tsakanika
- 15.00-15.20 *The Heritage of the Reconstruction Period after WWII.*
Le patrimoine de la reconstruction après la seconde Guerre Mondiale
Kirsti Kovanen (Finland)
- 15.20-15.40 *The 'Arty' Way: a Dutch approach to the Presentation of Archeological Heritage*
Une approche néerlandaise de présentation du patrimoine archéologique
Marc Kocken (Netherlands)

15.40-16.00 *Reconstruction for Better Understanding the Past – Soroca Fortress*
Reconstruire pour mieux comprendre le passé – Soroca Fortress
Sergiu Musteata (Moldova)

16.00-16.20 Short Coffee Break/ courte pause café

Session 4

16.20-16.50 PowerPoint visual presentation of projects sent in by National Committees
Diaporama de projets adressés par les comités nationaux

16.50-18.50 Round Table Discussion / Table ronde et discussion
[Rapporteurs: Dominique Schneider & Zeynep Gül Ünal]

18.50-19.10 Closing Discussion/ Clôture

19.10-19.30 Performance by the Musical Department of NTUA
Concert par le Département de musique de la NTUA

20.30 Dinner / Dîner

Tuesday 7th June / Mardi 7 Juin

08.30-10.00 Guided Visit to the Acropolis Site
Visite guidée du site de l'Acropole

10.00-12.00 Guided Visit to the World Heritage Site of Acropolis
Visite guidée du Site Patrimoine Mondial de l'Acropole

12.00-13.30 Return to National Technical University of Athens walking through the
historical centre (Plaka district, Benizelo's mansion and the neoclassical
heritage of Athens)
Retour à la UTNA à pied à travers le centre historique (quartier de Plaka,
Demeure neobyzantine Benizelo et le patrimoine néoclassique d'Athènes)

13.30-14.45 Light Lunch/ Déjeuner

14.45-17.45 Europe Group Meeting / Réunion de l'Eurogroupe
[Rapporteurs: Isabelle Palmi & Grant Lock]

18.00-19.00 Guided Visit to National Archaeological Museum
Visite guidée du Musée Archéologique National

20.30 Dinner / Dîner

Draft Agenda for Athens

A) Adoption of the agenda

B) Adoption of the minutes of the previous (Fukuoka) meeting

1. AdCom Working Group Update (Deirdre McDermott)
    - Annual Reporting Template (new)
    - Twinning Programme
  2. European Year of Cultural Heritage 2018 (Christoph Machat)
    - *EAHY 1975 - EYCH 2018 in perspective* (Michael Falser)
  3. Illicit Traffic (Elene Korca)
    - Possible presentation from ICOMOS Belgium
  4. Syria/Iraq Update (on behalf of Samir Abdulac)
  5. Rosia Montana Update (Irina Iamandescu)
    - Resolution (Sofia Avgerinou Kolonias)
  6. Young Professionals Initiative
  7. Rules of Procedure (Lazar Sumanov)
  8. ISCs – sharing work programmes/activities
  9. Update of European organisations
    - Council of Europe (Chair)
    - European Heritage Alliance 3 (Sarah Van Rompaey)
    - European Heritage Label (Bénédicte Selfslagh)
    - Europa Nostra (Claus-Peter Echter)
  10. Rights Based Approach Update (Marianne Knutsen)
  11. AOB
- Added items:**
12. Role of the AdCom (Lazar Sumanov)
  13. Amendment of the Statutes
  14. Membership issues (membership fee, update members database)

Ismét költöztünk.....

Dobozolunk ...

Költöztetik az irodát...

Megérkeztünk...

Beköltözés...

2016. június első hetében az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Irodája, és az ICOMOS „Román András” Archivuma is kiköltözött a Táncsics Mihály utca 1. III emeletén lévő irodahelyiségekből.
2016. június 6-tól Irodánk a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ új címén, a Daróczi úton van (Budapest XI. kerület).

Címünk: H-1113 Budapest, Daróczi út 1-3. /113 szoba/

Elérhetőségeink változatlanok maradtak:

telefon: +36/1/2254966 (fax lehetőség jelenleg még nem biztosított)

e-mail: secretariat@icomos.hu

ICOMOS Híradó, a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

Szerkesztőség: H-1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1.

Levél cím: H-1535 Budapest, Pf. 721.

Telefon/fax: +36/1/2254966, Telefon: +36/1/2254965

E-mail: secretariat@icomos.hu

Honlap: www.icomos.hu

Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága

Felelős kiadó: Dr. Fejérdy Tamás DLA

Szerkesztő: Keller Annamária

HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)

HU ISSN 2062-4972 (Online)

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagságával járó előnyök:

- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ legtöbb múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság pártoló Jogi tagja a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ, Budapest,